

MATERIAL EN
TRETEC

1 de 2

CULTURA ÀRAB

Direcció del projecte: Pere Polo
Elaboració dels continguts: Said Kamel i Jeni Williams
Traducció: Catalina Thomàs Galmés
Correcció i adaptació: Joan Lladonet
Edita: Escola de Formació en Mitjans Didàctics
Disseny de portada: Pau Bernat
Dipòsit legal: PM-1634-2006

Agraïment a

Save the Children

ÍNDEX

Criteris pedagògics	3
-------------------------------	---

EL MÓN ÀRAB

I- Àrabs i musulmans	5
II- La llengua àrab	11
III- El calendari musulmà	19

L'ISLAM

IV- Què és l'Islam?	24
V- El Profeta	32
VI- L'Alcorà	36

MANIFESTACIONS CULTURALS

VII- El Ramadà	41
VIII- L'alimentació	46
IX- Textos de literatura àrab	52
X- Algunes influències de la cultura àrab.	58

Glossari	64
--------------------	----

Bibliografia	67
------------------------	----

Direcció del projecte:

Pere Polo

Elaboració dels continguts:

Said Kamel i Jeni Williams

Traducció:

Catalina Thomàs Galmés

Correcció i adaptació:

Joan Lladonet

Fotografies:

Pere Polo

Edita:

Escola de Formació en Mitjans Didàctics

Disseny de portada:

Pau Bernat

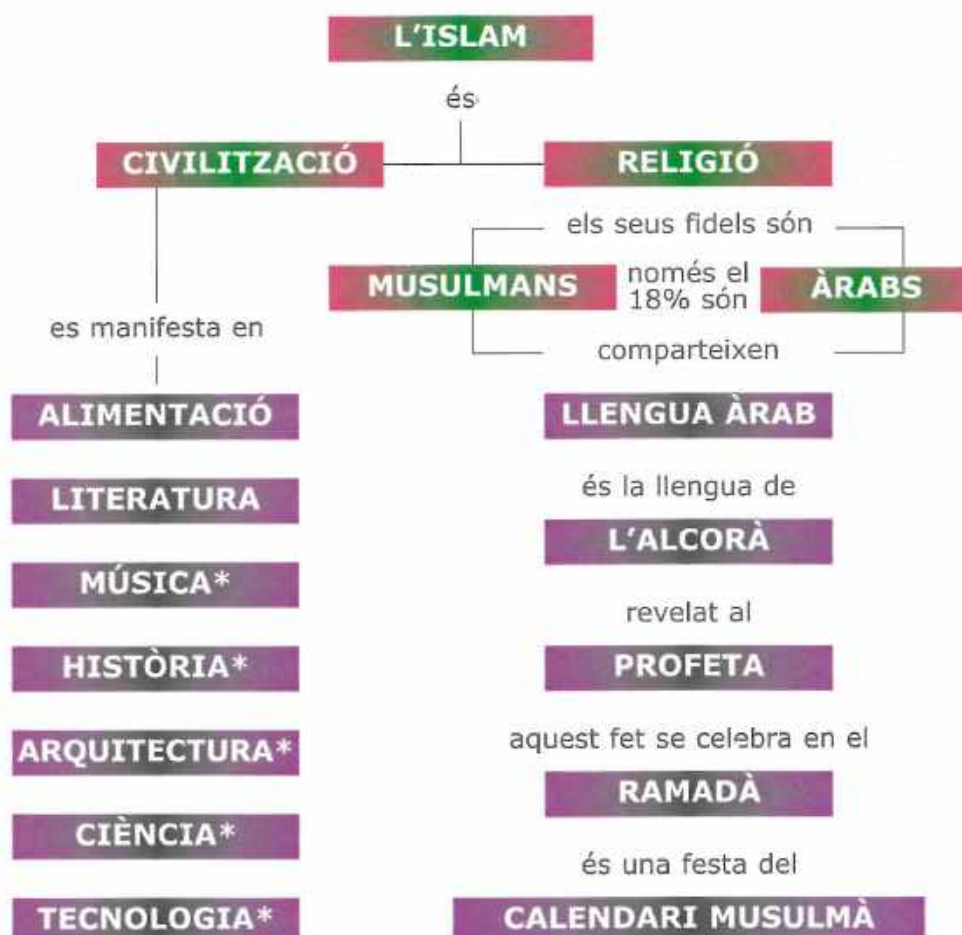
Dipòsit Legal:

PM-1634-2006

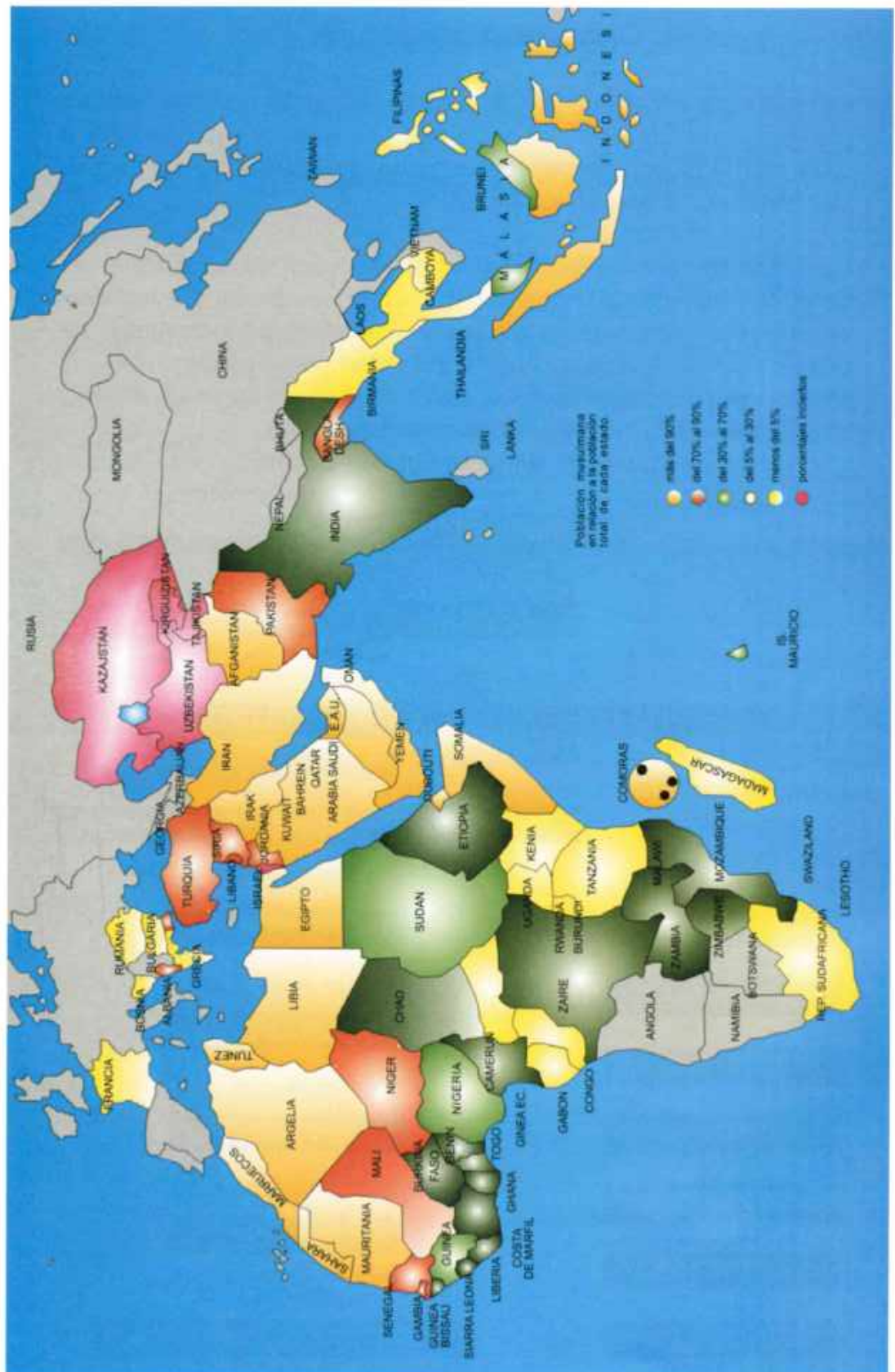
Criteris pedagògics

- La unitat pot ser treballada de manera conjunta i coordinada per professors de diferents assignatures. Les activitats proposades a cada mòdul tenen una concepció global de l'aprenentatge i no se circumscriuen a una sola matèria.
- Les activitats que conformen la unitat aborden diversos aspectes de la Cultura Àrab, parteixen de les idees i vivències prèvies dels participants i propicien el diàleg, la investigació i l'intercanvi de coneixements. A més les activitats estan relacionades amb els continguts curriculars que es desenvolupen en aquesta etapa i amb temes d'Educació per al Desenvolupament.

Mapa conceptual

*Temes proposats per a la investigació

I. ÀRABS I MUSULMANS

Es denomina **àrabs** als habitants originaris i actuals de la Península aràbiga. Aquest terme també s'aplica a pobles molt relacionats amb ells quant a ascendència, idioma, religió i cultura, independentment de si són musulmans o no. Fa per tant referència a l'origen històric i a llaços ètnics, lingüístics i culturals.

El món àrab es divideix en quatre conjunts regionals integrats per:

- La Península aràbiga, bressol de l'Islam, on Aràbia Saudita exerceix la seva hegemonia política.
- Països de la vall del Nil, com Egipte i Sudan.
- Orient Mitjà, compost per comunitats amb projectes i identitats diferents com Líban, Síria i Palestina.
- El Magreb àrab, format actualment pel Marroc, Algèria, Tunísia, Líbia i Mauritània.

L'idioma àrab és el vincle principal de la seva unitat cultural. Aquesta llengua avui dia és parlada per més de 200 milions de persones i és l'idioma més important del grup semític, del qual es desprenen nombrosos dialectes.

La religió, l'Islam, és un altre dels vincles comuns per a la majoria d'ells. L'idioma i la religió es troben intrínsecament units a través de l'Alcorà, el llibre sagrat dels musulmans.

El terme musulmà fa referència a la religió. Un **musulmà** és un seguidor de la revelació divina, recollida a l'Alcorà, cosa que el converteix en membre de la comunitat islàmica. La població musulmana mundial s'estima propera als mil milions de persones. L'Islam ha florit a molt diverses regions geogràfiques, culturals i ètniques. Els principals grups ètnics que formen la comunitat musulmana són els àrabs (la major part del nord d'Àfrica i Orient Pròxim), pobles turcs i otomans (originaris de Turquia, regions de l'antiga Unió Soviètica i Àsia Central), irànians, afgans, indomusulmans (procedents de Paquistán, Índia i

Bangladesh), comunitats del Sud-est asiàtic (de Malàisia, Indonèsia i Filipines) i un petit percentatge de xinesos. A Europa, l'Íslam és la segona religió més professada després del cristianisme.

Per tant, àrabs i musulmans no són termes similars. Dins dels països àrabs existeixen comunitats amb altres creences religioses, distintes de l'Íslam, com a Egipte (cristians coptes) i al Líban (els maronites). També existeixen països en la seva majoria musulmans que no són àrabs, com Turquia, Iran, Paquistán, Afganistan o Indonèsia.

ACTIVITAT: ÀRABS I MUSULMANS

DESCRIPCIÓ

A partir de la lectura del text "Àrabs i Musulmans", en el qual es descriuen ambdós termes, s'ha d'aprofundir en els diferents aspectes que aborda aquesta narració.

Finalment, s'ha de proposar que l'alumnat intercanviï vivències sobre l'ús dels termes "àrab" i "musulmà"... en el llenguatge col·loquial i en els mitjans de comunicació.

OBJECTIUS

Conscienciar i sensibilitzar l'alumnat sobre la correcta utilització de termes relacionats amb la cultura àrab i l'Íslam.

Analitzar i diferenciar l'ús de termes relacionats amb l'Íslam i el món àrab.

Ubicar en un mapamundi les zones d'influència de l'Íslam i el món àrab.

ASSIGNATURES RELACIONADES

Llengua i Literatura, Ciències Socials, Tutoria, Ètica, Religió o la seva alternativa.

MATERIALS NECESSARIS

Fotocòpia del text per a cada participant

Retoladors vermell i verd

Mapamundi

Mapa de l'Íslam i del món àrab

Retalls de notícies

Diccionaris

TEMPS

Aproximadament dues o tres hores.

DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT

S'ha de repartir el text "Àrabs i musulmans" i s'hi han de subratllar els llocs que es mencionen, en vermell, i els conceptes i idees principals, en verd.

A continuació, els alumnes han de contestar les següents preguntes segons les dades del text:

Quins sinònims utilitzau quan voleu referir-vos a un àrab, a un marroquí o a un musulmà?

Creis que utilitzau correctament aquests termes? A què ho atribuiu? Podeu consultar un diccionari per aclarir els vostres dubtes.

Creis que els mitjans de comunicació fan un ús correcte d'aquests termes? Per què? Posau exemples que conegueu.

Dialogau i, amb ajuda de bibliografia complementària, resoleu els dubtes que hagin sorgit.

Per últim, observant el mapa de l'Islam i el món àrab, representau en un mapa les zones d'influència de l'Islam i les regions que conformen el món àrab. Quins països els conformen? A quines conclusions arribau?

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES**Contestau:**

Tenint en compte les dades que apareixen en el text contestau les següents preguntes:

- Quins aspectes han cridat la vostra atenció?

- Què és un àrab? I un musulmà? En què s'assemblen i en què es diferencien?
- Entre les persones del vostre entorn, quines religions són les que es practiquen?, quin és el seu lloc de culte?, creis que la gent és creient i practicant o, pel contrari, creu però no practica la seva religió?, quin és el vostre cas?
- En aquestes religions, quin paper tenen l'home i la dona?, quin és el seu nivell de participació?, creis que totes els consideren com a iguals? Teniu a prop algun nin o nina de Marroc? Quina és la diferència entre nins i nines marroquins? Què opinau sobre el fet que hi hagi nines que porten vel per anar a l'escola?

Reunits en petits grups, comentau les conclusions a les quals heu arribat.

Contestau

En el quadre podeu trobar les llengües que tenen més parlants i d'altres que no en tenen tants, però que en tenen més que suficients per estar dins les cent més parlades del món, tenint en compte que se'n comptabilitzen unes 5.000. El continent indica el lloc on es va formar cada llengua. Assenyala en un mapamundi on es parla català, armeni, finès, rundi, swahili, eslovac i danès.

Llengües	Continent	Parlants (en milions)
Xinès	Àsia	1.225
Anglès	Europa	345
Espanyol	Europa	340
Hindi, Urdu, Panjabí	Àsia	296
Àrab	Àsia	216
Bengalí	Àsia	189
Portuguès	Europa	176
Rus	Europa	167
Japonès	Àsia	125
Alemanys (Alt, Baix), Yiddish	Europa	114
Català	Europa	7
Armeni	Àsia	6
Finès, Suomi	Europa	6
Rundi, Kirundi	Àfrica	6
Swahili	Àfrica	6
Eslovac	Europa	6
Danès	Europa	5

Analitzau

La **llengua berber** o **tamazight** és un conjunt de parlars del nord d'Àfrica, de la família afroasiàtica o dels camitosemites. La parlen uns 12 milions de persones, principalment al Marroc i Algèria, però també tan al sud com a Burkina Faso i, en petites illes, fins a Egipte. El guanxe canari també és considerat un dialecte del berber. El nom "berber" té el mateix origen que la paraula *bàrbar*; per això els berbers demanen que s'anomeni el seu idioma *tamazight*, com li diuen ells.

Afegiu al mapa la llengua tamazight i explica la relació entre les parelles de llengües espanyol-català i àrab-tamazight. Primerament heu d'esbrinar els llocs on es parlen i quines llengües usen els habitants d'aquests llocs.

AVALUACIÓ

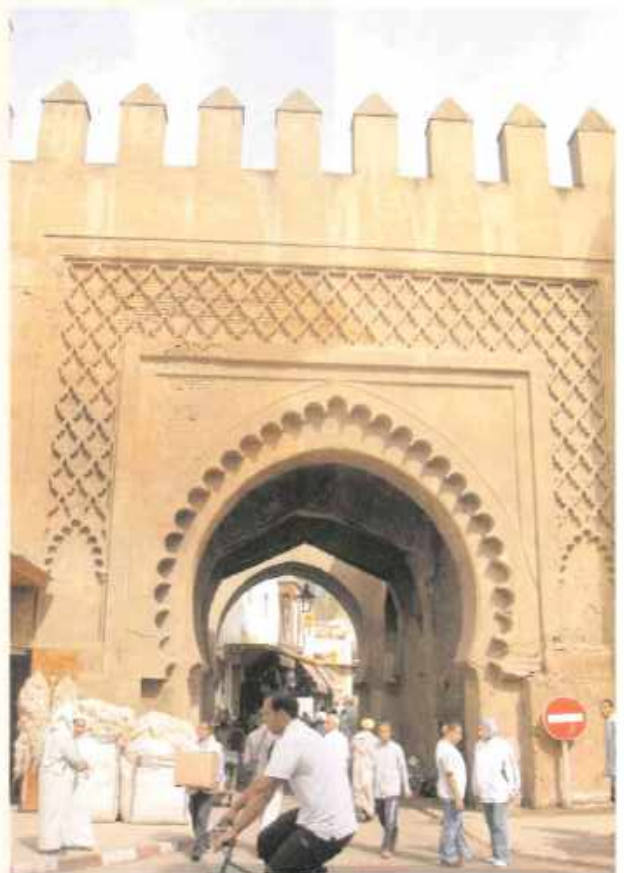
Analitzar el text i realitzar les activitats proposades.

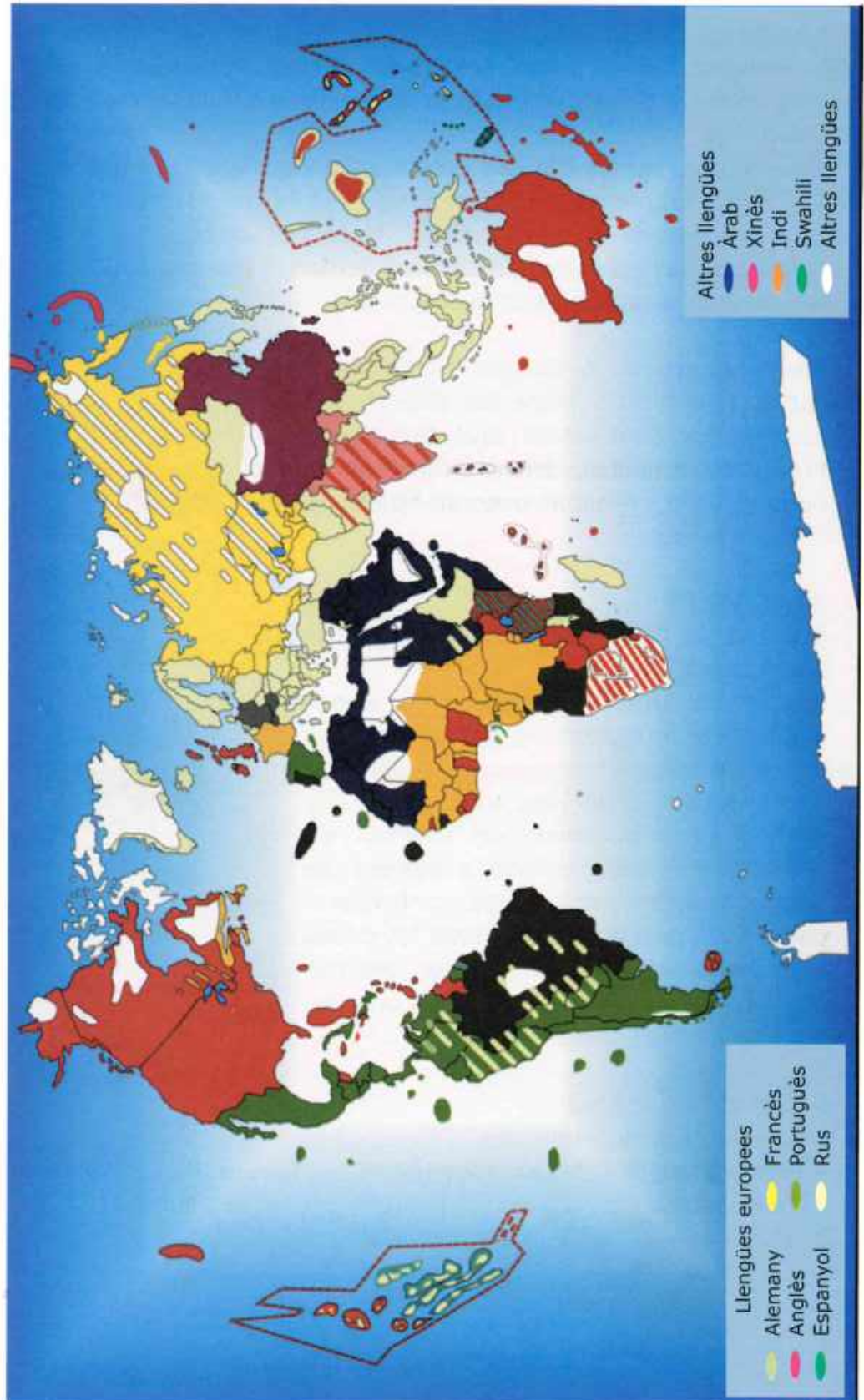
Ubicar en un mapamundi les zones d'influència de l'Islam i el món àrab.

VARIANTS

Pot fer-se prèviament un exercici de definició d'ambdós termes a manera de «pluja d'idees» per després contrastar i complementar els resultats amb les dades obtingudes en el text. Es pot orientar aquest exercici formulant algunes preguntes i anotant les seves respostes:

- Qui són els àrabs?
- Qui són els musulmans?
- Geogràficament, on es troben?

II. LA LLENGUA ÀRAB

L'àrab és una de les llengües més esteses en el món, amb més de 200 milions de parlants. És també el llaç d'unió de pobles molt diferents, des d'Iraq a Marroc. Té un marcat caràcter religiós, ja que l'Alcorà, el llibre sagrat de l'Islam, està escrit en àrab clàssic i és, per tant, la llengua de la religió islàmica. Per aquesta raó exerceix una gran influència en els idiomes d'altres països musulmans, com el persa o el turc.

L'àrab que es parla actualment està dividit en multitud de dialectes. Entre ells hi ha tantes diferències que en algunes ocasions els és ben difícil entendre's.

Juntament amb els dialectes parlats en aquests països s'utilitza també l'àrab literari o àrab estàndard basat en l'Alcorà i utilitzat en literatura, mitjans de comunicació, conferències, etc. Es produeix així una situació de diglòssia, ja que conviuen les dues variants d'aquesta llengua amb funcions clarament diferenciades.

LA LLENGUA TAMAZIGHT

L'islamització dels berbers i la invasió de tribus àrabs orientals ha fet que el berber hagi hagut de competir amb desigualtat amb l'àrab, ja que l'àrab clàssic, com a llengua de l'Alcorà, es considerava una llengua *sagrada*. A més a més, després de la independència dels països del nord d'Àfrica, l'àrab fou adoptat com a llengua d'estat, però el berber continuà marginat.

Des de la sagnant revolta popular de Cabília, l'any 1980, causada per una suspensió del govern d'una conferència sobre poesia berber, el moviment berber assolí unes dimensions polítiques i supranacionals. El 1994, Hassan II decidí introduir el berber a l'escola primària. Però aquesta decisió mai no va arribar a completar-se. El 2001, Mohamed VI creà l'Institut Reial de la Cultura Tamazight, els objectius del qual eren definir una estandardització del berber, i promoure el seu ús.

Actualment, el berber s'estudia a 300 escoles, sobretot de les zones berberòfones, i existeixen noticiaris televisius en les tres varietats marroquines. Tot i això, encara no és cap llengua oficial en cap estat.

El fet que l'àrab fos la llengua en la qual es va escriure l'Alcorà, li va conferir un caràcter sagrat i de símbol de la civilització musulmana, de sort que la grafia àrab va servir fins i tot per notar altres llengües (persa, turc, afganès, dialectes nord-africans...)

A. Núñez, *La Alhambra de cerca*

L'ALFABET ÀRAB

L'alfabet àrab té 28 lletres. Mentre que en l'escriptura llatina les lletres s'escriuen i es llegeixen d'esquerra a dreta, en la llengua àrab s'orienten de dreta a esquerra. Tot i això, hi ha similituds entre algunes lletres, per exemple: Laam i la lletra L, Qaaf i la lletra Q, Raa' i la lletra R.

خ	ح	ج	ث	ت	ب	ا
khaa'	hhaa'	jiym	thaa'	taa'	baa'	`alif
[x]	[h]	[ʒ]	[θ]	[t]	[b]	*
ص	ش	س	ز	ر	ذ	د
.saad	shiyn	siyn	zaay	raa'	dhaal	daal
[sʰ]	[ʃ]	[s]	[z]	[r]	[ð]	[d]
ق	ف	غ	ع	ظ	ط	ض
qaaf	faa'	ghayn	`ayn	.zaa'	.taa'	.daad
[q]	[f]	[ɣ]	[ʕ]	[ðʰ]	[tʰ]	[dʰ]
ي	و	ه	ن	م	ل	ك
yaa'	waaw	haa'	nuwn	miym	laam	kaaf
[j]	[w]	[h]	[n]	[m]	[l]	[k]

* No té valor fonètic

Juntament amb els signes de l'escriptura i amb el nom de cada lletra, hi trobau els símbols de l'alfabet fonètic internacional per fer-vos una idea de com es pronuncien cada una de les lletres de l'alfabet àrab. El professor o professora us pronunciarà els sons de l'alfabet fonètic internacional, perquè sapigueu a quin so correspon cada lletra de l'alfabet àrab.

La cal·ligrafia és la manifestació artística més important de l'Islam i en conseqüència el cal·lígraf era l'artista més considerat socialment ("A aquell les paraules del qual són formoses se l'ha de respectar"). Perquè la cal·ligrafia dóna forma a la paraula divina i té la mateixa funció iconogràfica que les imatges a l'art occidental.

"L'escriptura àrab és equiparable a les imatges sagrades de l'art cristià i constitueix el substitut d'aquestes imatges".

A. Núñez, *La Alhambra de cerca*.

LA INFLUÈNCIA DE LA LLENGUA ÀRAB EN EL CATALÀ

Per comprovar la influència de la llengua àrab a la catalana, transcriurem part d'un text de Miquel Ferrà i Martorell del seu llibre *Palma i l'Islam. Ciutat passa a passa*, titulat "Els arabismes de la nostra llengua" i podrem conèixer la influència que ha tengut en el lèxic del català:

"Així, per exemple, en gastronomia, tenim ar-Rub (arrop), ar-Rus (arròs), az-Zafaran (safrà), as-Sukkar (sucre), as-Zarura (atzerola), al-Habbaqa (alfàbrega), al-Birquq (albercoc), al-Jarxuf (carxofa), al-Jarruba (garrova), al-Badinyana (albergínia)...

Pel que fa a l'arquitectura i la construcció ens toparem amb mots com: ar-Rabat (rafal), dar-Senahah (drassana), at-Talayih (talaia), al-Qasaba (alcassaba), as-Saniya (sínia), al-Yibb (aljub), al-Funduqa (fonda), al-Garia (alqueria), etc.

La natura no és menys expressiva en aquest sentit i ens proveeix de paraules com: as-Susana (assutzena), al-Buhaira (albufera)... i la

vida social, les arts i les artesanies, algunes peces de vestir i algun calçat, cas de les avarques... mots de tota mena com: hax-xaxin (assassí), as.Sabah (atzabeja), as-Sut (assot), al-Garid (crit), al-Burnús (barnús), az-Zagaya (atzagaia), ad-Daraq (adarga), al-Imbic (alambí), al-Iksir (elixir), al-Marraxa (almo-ratxa)... És tot un petit món que s'ha resistit a desaparèixer de la nostra boca i dels nostres escrits, herència inconscient, i així, unes criatures poden jugar a qualsevol voravia dels nostres carrers per a fer ballar llurs baldufes, sense saber que el seu nom àrab, i també nostre primitiu és "xodrufa", o uns passatgers passaran per la duana del nostre aeroport tot ignorant que es tracta, també d'una paraula llegada dels moros, "ad-Diwana"... El vell pescador nomenarà els punts de la Rosa dels Vents i potser oblidi que el xaloc és el "xoruc" que bufa des del desert. La madona de casa farà un guisat tradicional i no podrà prescindir del "moraduix", que és com la seva denominació aràbiga, "al-Moraduj"... Com obviar que ells foren els nostres mestres en moltes coses? El maneig de la tafona, la fabricació de trinxets, el conreu de les tàperes, l'explotació de les mines i els jaciments (durant la dominació islàmica era exportada galena d'unes mines de Bunyola) o la pesca amb "al-Madraba", que se seguí practicant al llarg del segle XIV."

LA INFLUÈNCIA DE LA LLENGUA ÀRAB EN EL CASTELLÀ

Per raons històriques l'àrab ha influït notablement en moltes llengües europees i especialment en el castellà, en el qual ha deixat nombroses paraules. S'estima que, avui en dia, prop del 4% del vocabulari castellà té el seu origen en paraules àrabs.

Altres aportacions de la llengua àrab en el castellà són: la transformació de la "s-" inicial llatina en "j-", com en "jabón" (del llatí "saponem"); l'ús del sufix "-í" en la formació dels adjectius i noms com "jabalí", "marroquí", "magrebí" o "carmesí". Així mateix es varen arabitzar nombrosos topònims com per exemple "Zaragoza" de "Caesar Augusta". No podria entendre's correctament l'evolució de les llengües i la cultura de la Península ibèrica sense concedir a l'àrab i la seva influència el lloc que li correspon.

Observau el següent quadre amb alguns exemples:

PARAULA EN CASTELLÀ	PARAULA ÀRAB ORIGINAL	SIGNIFICAT EN CASTELLÀ
Adobe	At-tûb	El ladrillo
Alarde	Al-'Ard	Exhibición, revista militar
Albornoz	Al-Burnus	El capuchón
Albufera	Al-Buhayrah	El lago
Alcahuete	Al-Qawwâd	El intermediario
Alcalde	Al-Qâdî	El juez
Alcázar	Al-Qsar	El palacio
Alfombra	Alfombra	Esterilla de hoja de palmera
Almanaque	Al-Manaj	El círculo de los meses
Guadalajara	Wadi al-Hijarah	Río de piedras
Guadalquivir	Wadi al-Kabir	Río grande
Guarismo	Al-Khwarizmi	Dígito, cifra
Sofá	Suffah	Sofá
Trafalgar	Taraf al-Ghar	El Cabo de la Cueva

Font: www.islam.net

ACTIVITAT: LLENGUA ÀRAB

DESCRIPCIÓ

A partir de la lectura dels textos anteriors, han de reconèixer paraules d'ús freqüent que tenen origen en l'idioma àrab. Han d'investigar sobre l'origen i significat de paraules d'ús comú, dels seus noms, així com el de noms àrabs que coneixen.

OBJECTIUS

Reconèixer que l'idioma àrab ha contribuït a l'enriquiment del vocabulari català i del castellà.

Analitzar les semblances i diferències entre els idiomes àrab i català, i entre l'àrab i el castellà.

Investigar sobre el caràcter sagrat de la llengua en el món àrab. Identificar alguna llengua minoritzada en el món àrab i comparar la seva situació amb el català.

ASSIGNATURES

Llengua i Literatura, Ciències Socials, Tutoria, Ètica, Plàstica, Religió o la seva alternativa.

MATERIALS NECESSARIS

• Fotocòpia dels textos • Papelògrafs • Retoladors

TEMPS

Aproximadament tres o quatre sessions d'una hora.

DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT

S'han de formar cinc grups de treball, cada un rep un text diferent (els integrants d'un mateix grup reben el mateix text), el llegeixen i llavors expliquen a la resta de la classe la informació que han obtingut. Poden presentar un papelògraf o mapa conceptual amb les seves conclusions.

Han d'assenyalar quines paraules de la llista tenen l'origen en la llengua àrab, de quina paraula s'originen i el significat de totes:

cotó, cara, quitrà, taronja, llimona, barca, rambla, espinac, art, massapà

De la següent llista de paraules han d'assenyalar les que pensen que tenen origen en la llengua àrab, llavors han de cercar el seu significat i la paraula de la qual s'origina:

jebe
mandil
jaqueca
albóndiga

cero
albacea
matraca
jofaina

màscara
naranja
noria

Han de contrastar els resultats amb la seva apreciació inicial.

Han de demanar als companys o companyes de classe que parlen àrab que els tradueixin algunes paraules d'ús comú a l'aula.

Per últim s'han de plantejar preguntes per a la investigació que podran desenvolupar en grups: llengües del món, distribució geogràfica, diferència entre llengües minoritàries i minoritzades, etc.

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

• Contestau:

Tenint en compte les dades que apareixen en el text "Llengua Àrab":

Per què la llengua àrab és considerada sagrada?

• Relacionau:

Establiu una correspondència amb fletxes entre les paraules en català, les paraules àrabs i el seu significat:

Binissalem	Banī Alī	el cós, l'estadi
Alcúdia	Al-kana	el bosc
Algaida	Banī kasim	nom propi d'home
Biniali	Mesgid	nom propi personal
Mesquida	Banī Salam	el pujol
Maimó	Al-gáida	el canal
Vinaròs	Al-musara	fills d'Alí
Benicàssim	Ibn 'Aros	temple de mahometans
Alcanar	Maimün	fills del repartidor o nom de família
Almussara	Al-kudja	fills de la pau, de la benedicció o del captiu

Relaciona les paraules de la dreta amb les de l'esquerra:

"Albarán"	Al-majjzan (el dipòsit)
"Almacén"	Qalat al-Hajar (el castell)
"Calahorra"	tariha (feina, activitat, tasca)
"Tarea"	Al-Barâ (document de llibertat)
"Arrecife"	al-Qâid (el general, el que condueix)
"Alcalde"	Al-rasif (la calçada)

• Reflexionau:

Com pensau que se sentirà una persona que no sap llegir ni escriure en el seu propi país?

Com pensau que es pot sentir una persona que només parla àrab i arriba al nostre territori sense conèixer ni el català ni el castellà? Què creis que pot fer? Coneixeu algú en aquesta situació?

• Investigau:

a. L'índex d'analfabetisme a Equador, Algèria, Líbia, Xina, Sudan, Egipte, Aràbia Saudita, Polònia, Jordània, Marroc, Espanya, Illes Balears, Iraq i Iran. Quines conclusions obteniu? Creis que aquestes diferències s'accentuen segons el tipus de país o en funció del sexe? Comentau-ho en petits grups. Podeu obtenir dades a

<http://www.undp.org/hdr2002/espanol/indicadores.pdf>

b. El significat i origen de noms vostres i noms àrabs que conegueu, us en proposam alguns de molt coneguts: Jalil, Fàtima, Said, Rachid...

• Targetes decoratives:

Amb ajuda d'alguna persona d'origen àrab escriviu les paraules que més us agradin en aquest idioma, després realitzau cartells o targetes amb pintures i col·locau-les en llocs visibles.

AVALUACIÓ

Completar els exercicis proposats i recollir informació adequada per realitzar la seva feina d'investigació.

VARIANTS

Pot fer-se prèviament un exercici a manera de "pluja d'idees" per després contrastar i complementar els resultats amb les dades obtingudes en els textos. Per exemple, una llista prèvia de les paraules que coneixen i utilitzen, que tenen origen en altres idiomes.

III. EL CALENDARI MUSULMÀ

L'era musulmana comença amb la fugida de Mahoma des de la ciutat de La Meca cap a Medina. A partir d'aquest succés es va establir la cronologia musulmana.

L'any lunar musulmà conté 12 mesos i té com a base el temps que hi ha entre una lluna nova i la següent, és a dir, els 29 dies i mig que tarda la lluna a donar una volta a la terra. Com que els mesos són més curts que els del calendari cristià, el calendari musulmà avança cada any 11 o 12 dies i fa una volta a l'any solar cada 31 o 32 anys.

MESOS DEL CALENDARI MUSULMÀ

<u>NOM</u>	<u>SIGNIFICAT ORIGINAL</u>
1. Muharram	Mes de l'any nou
2. Sáfar	Mes de la partida cap a la guerra
3. Rabi al-awal	Mes de la primavera
4. Rabi al-thaany	Continuació de la primavera
5. Jumaada al-awal	Mes de la sequera
6. Jumaada al-thaany	Continuació de la sequera
7. Rajab	Mes del respecte i l'abstinència
8. Sha'baan	Mes de la germinació
9. Ramadaan	Mes de la gran calor
10. Shawwal	Mes de l'emparellament dels animals
11. Thw al-Qi'dah	Mes de la davallada
12. Thw al-Hijjah	Mes del pelegrinatge

FESTES DEL CALENDARI MUSULMÀ

El primer dia del mes de Muharram se celebra l'any nou musulmà. Aquest dia es commemora l'Hègira o emigració del profeta i d'un grup dels seus partidaris des de La Meca cap a Medina, que es va produir dia 16 de juliol de l'any 622 d.C.

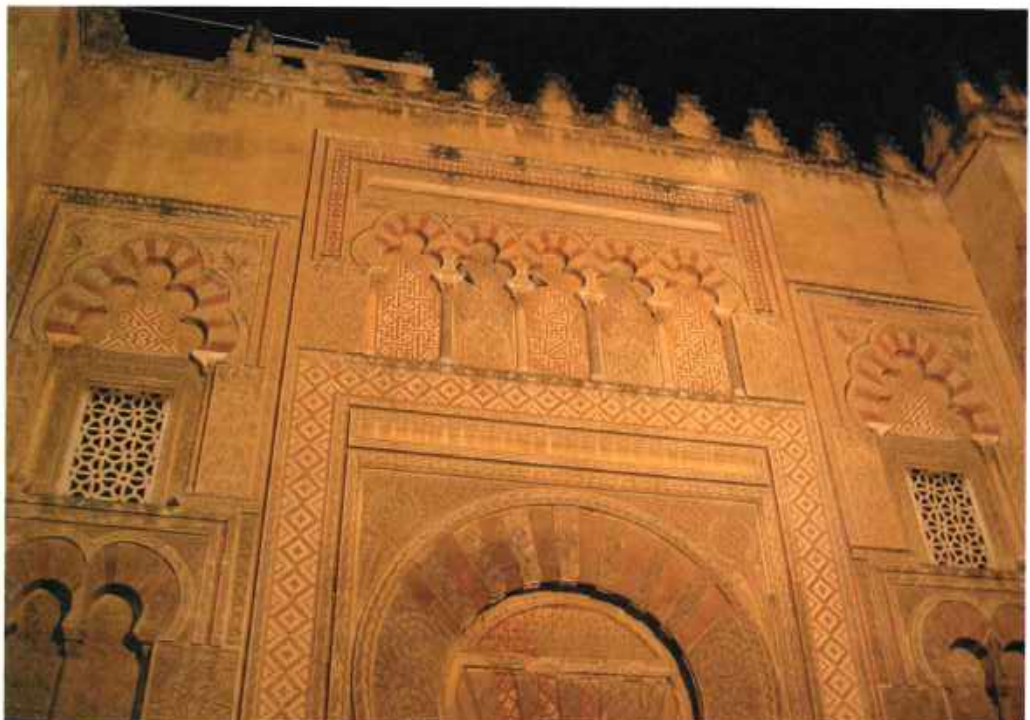
El dia 10 del mateix mes se celebra l'*Ashura* en record de Noè i de Moisès, profetes bíblics reconeguts pels musulmans. Després d'aquesta data se celebra *Mawlid Al-Nabi* o naixement de Mahoma, el 12 de Rabi-al-awal, en aquest dia els musulmans escolten panegírics del profeta i recorden la seva vida.

Un mes i mig després, el 27 de Rajab, se celebra *Lailat al-Miraj* o "nit d'ascensió". Aquest dia es recorda l'ascensió de Mahoma al cel i les recomanacions que li va donar Allah, com l'obligació de resar cinc vegades al dia.

El 27 del Ramadà se celebra *Lailat al-Kadr* o "nit del destí", que es dedica a llegir l'Alcorà i a resar.

Dues festes foren expressament indicades per al profeta per ser celebrades: *Aid al-fitr* o "festa del final del Ramadà", en la qual se celebra la fi del dejú i els musulmans es desitgen felicitat uns als altres, intercanviant-se regals i visitant parents i amics; i *Aid al-adha* o "festa del sacrifici", en la qual se sacrifica un xot en record d'Abraham.

No totes les festes islàmiques tenen com a base el calendari lunar, per exemple l'*Ansra*, que se celebra el 24 de juny, en homenatge al solstici d'estiu i és l'equivalent a la festa de Sant Joan.

ACTIVITAT: EL CALENDARI MUSULMÀ

DESCRIPCIÓ

A partir de la lectura del text "El calendari musulmà", s'ha d'aprofundir en el coneixement de les festes i costums de la cultura àrab, relacionant-la amb la pròpia, i s'han d'investigar les diferents cronologies vigents.

OBJECTIUS

Reconèixer que cada cultura té les seves pròpies expressions festives i que existeix relació entre unes i altres.

Investigar l'ús de cronologies diferents.

Exercitar la conversió d'anys del calendari gregorià al calendari musulmà i viceversa.

ASSIGNATURES

Llengua i Literatura, Ciències Socials, Matemàtiques, Tutoria, Ètica, Plàstica, Religió o la seva alternativa.

MATERIALS NECESSARIS

Fotocòpia dels textos

Calendari

TEMPS

Aproximadament dues sessions d'una hora.

DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT

S'ha de dialogar sobre les festivitats que celebren a la regió, comunitat autònoma, país i el món, sobre les seves motivacions (religioses, cíviques, etc.). També es podrien cercar altres exemples d'objectes, símbols, festes... que es consideren autòctons i veure que (probablement) procedeixen d'altres cultures. En un segon moment s'han d'anomenar festivitats del calendari musulmà que coneguin, o d'altres cultures si tenen referències o les celebren. Posteriorment, han de llegir el text i extreure conclusions de les semblances i diferències que existeixen entre els calendaris Musulmà i Gregorià, tenint en compte que existeixen altres cronologies encara vigents (p.e.: el calendari xinès, o el jueu), i que al llarg de la història se n'han utilitzat d'altres per part de diferents cultures: calendari asteca, inca, etc. Es pot ampliar el quadre comparatiu.

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

Tenint en compte les dades que apareixen en el text:

• Contestau:

Quina és la festivitat més important? Quina importància tenen les festivitats religioses? Existeixen semblances amb el calendari que nosaltres utilitzam?

• Investigau:

- Què és el Calendari Gregorià? Per què es denomina així? Des de quan s'utilitza? Qui utilitza aquesta cronologia? Per què? Com es comptabilitzava el temps amb anterioritat?
- Quines altres cronologies coneixeu? Són vigents?
- Llegeix el quadre amb els mesos del calendari i els seus significats i investiga el significat dels mesos del Calendari Gregorià.
- En quines dates se celebrarà aquest any el Ramadà?
- En quina data se celebra l'any nou Xinès? Per què?
- En quina data se celebra l'any nou Jueu? Per què?

• Descobriu:

T'agradaria saber quina és l'equivalència d'un any lunar musulmà respecte a un any del calendari gregorià? Doncs aquí hi ha dues fórmules simples que t'ajudaran a aproximar-te a la resposta correcta:

M designa Any Lunar Musulmà

G designa Calendari Gregorià

$$M = G - 622 + (G - 622) / 32$$

$$G = M - M/33 + 622$$

Utilitzant les fórmules anteriors, realitza les conversions necessàries per esbrinar l'equivalent en el Calendari Musulmà de l'any actual, de l'any del teu naixement, de l'any en què vares començar el col·legi...

Març							2003							1423 1424							حزوانية • ميرم						
DL	DT	DC	DJ	DV	DS	DG																					
							1	2						28	27												
3	4	5	6	7	8	9								6	5	4	3	2	1	29							
10	11	12	13	14	15	16								13	12	11	10	9	8	7							
17	18	19	20	21	22	23								20	19	18	17	16	15	14							
24/31	25	26	27	28	29	30								27	26	25	24	23	22	21/28							

• Calendari

Recollir imatges de costums, personatges i festivitats musulmanes, investigar sobre el contingut de les imatges (llocs, dates, etc.) i escriure una llegenda o peu d'imatge.

AVALUACIÓ

Realitzar conversions d'anys del Calendari Gregorià al Calendari Musulmà de dates significatives.

Conèixer i valorar la riquesa cultural del seu entorn reconeixent-la a través de les festes que es realitzen durant l'any.

VARIANTS

Realitzar un calendari intercultural que inclogui festes musulmanes i cristianes. També pot incloure festivitats d'altres cultures. Prèviament s'haurà de fer un treball especial d'investigació.

IV. QUÈ ÉS L'ISLAM?

L'islam és una de les grans civilitzacions de la humanitat. Va sorgir a l'Edat Mitjana (segle VII) a la península Aràbiga i es va estendre d'Orient a Occident.

Durant els segles VII i VIII es va produir l'expansió territorial de l'islam, conqueriren les províncies més riques de l'Imperi Bizantí, destruïren l'Imperi Persa i convertiren la religió islàmica a la majoria de siris, egipcis i perses. Amb els recursos econòmics i humans que varen obtenir, vanceren els visigots i dominaren la Mediterrània.

L'islam va servir aleshores de pont entre les cultures orientals i Europa. La consolidació d'una moneda forta «el dinar d'or» i del comerç entre Índia i Espanya, Àfrica i Constantinoble, els varen permetre tenir el monopoli de les rutes comercials més importants del món durant més de vuit segles:

- ✓ La caravana de la seda, a través de les estepes d'Àsia Central.
- ✓ La marítima de l'Índic, Mar Roig i Golf Pèrsic.
- ✓ La fluvial del Nil
- ✓ La mediterrània

Seda, porcellana, paper, ivori, esclaus, or, espècies, fusta, teixits o ferro foren la base de l'economia islàmica i el su enfortiment es va possibilitar gràcies a la introducció de sistemes de reg com pous, canals subterranis, sínies, molins de vent, etc.

Acceptaren formes de govern d'altres cultures, fomentaren el respecte i la justícia a altres de diferent religió com jueus i mossàrabs que en aquell entorn destacaren en el món bancari i artesanal. Estudiaren filòsofs grecs com Aristòtil, copiaren formes d'art bizantí, com les cúpules, o perses, com els arcs de ferradura, introduïren la numeració i les narracions curtes dels indis, la pólvora, la brúixola o el paper dels xinesos.

Els erudits islàmics medievals feren importants aportacions a la filosofia, la medicina, l'astronomia, les matemàtiques i les ciències naturals; destacaren en medicina Abu Bekr-Mamad Ben Zacarí Ar Rhazi llamado *Rhazes*, en matemàtiques Mohamed Ben Musa al-Juwarizmi de qui prové la paraula "algoritme", en filosofia Avizena i Averroes i en geografia i història Ibn Jaldún.

L'Islam va despertar en els musulmans l'interès per l'astronomia aplicada a la religió, fou així com va néixer la ciència de mesurar el temps (al-míqat). L'orientació per astres i vents va servir per conèixer la direcció de La Meca, saber quan apunta l'alba per determinar el començament de l'oració o el començament del dejuni del mes del Ramadà. També es va aplicar a la ubicació de cases i ciutats.

Des del segle IX fins al segle XIII la comunitat islàmica fou la civilització més fèrtil del món en l'àmbit de la cultura. Fou molt important el paper que els musulmans d'Al-Andalus desenvoluparen a l'Edat Mitjana com a transmissors de la ciència i cultura clàssiques i amb aportacions importants en tots els camps del saber humà. Al-Andalus va ser en aquells dies el centre cultural més notable de tot l'orbe civilitzat i des d'allà va irradiar la seva cultura a la resta d'Europa.

L'ISLAM COM A RELIGIÓ

La paraula "Islam" prové d'una arrel verbal àrab a la qual s'associen altres paraules, tals com "salám" (pau), "sálim" (salvat, sa), "múslim" (musulmà-sotmès). **Islam** literalment significa "sotmetiment a la voluntat de Déu", el sentit essencial de la paraula Islam és el de pacificació i tolerància.

Un musulmà és aquell que lliurement accepta el suprem poder d'Al·là i s'esforça a organitzar la seva vida en absoluta conformitat amb els seus ensenyaments. Per a una cinquena part de la humanitat, l'Islam és a la vegada una religió i una forma completa de vida, els musulmans no fan cap divisió entre allò laic i allò sagrat.

En àrab per referir-se a Déu s'utilitza el terme Allah o Al·là (aquest nom és usat en els països àrabs pels musulmans i cristians). Aquest vocable no té plural ni gènere i demostra la seva singularitat, per aquesta raó els musulmans prefereixen utilitzar el nom àrab Allah en lloc de traduir-lo com Déu.

Al·là o Allah és el nom personal de Déu en arameu, la llengua de Jesús, i també en la llengua àrab.

Els musulmans creuen en Déu, un, únic i incomparable; en els àngels creats per Ell; en els profetes a través dels quals llegaren les seves revelacions a la humanitat; en el dia del judici final i en la responsabilitat individual per les accions de cadascú; en l'autoritat absoluta de Déu sobre el destí humà i en la vida després de la mort.

Així mateix, creuen en una cadena de profetes que comença amb Adam i que inclou a Noè, Abraham, Ismael, Isaac, Jacob, Josep, Job, Moisès, Aaron, David, Elies, Jonàs, Joan el Baptista i Jesús. Però consideren que el missatge final de Déu a la humanitat, reconfirmació del missatge etern i suma de tot l'anterior, li va ser revelat cap a l'any 610 al profeta Mahoma a través de l'àngel Gabriel. La recopilació d'aquests missatges forma l'Alcorà.

El missatge de l'Islam és un missatge universal, no té com a destinació un poble en particular. La idea de racisme dins de la religió musulmana és inacceptable, la valoració d'un home es realitza pel seu grau de pietat i no per la seva ètnia. Els àrabs com a integrants de la comunitat musulmana mundial són al voltant del 18% del conjunt. La resta de les persones que professen la fe de l'Islam està compost per homes i dones de distintes ètnies, que parlen diferents idiomes i posseeixen costums diversos. Així, és tan musulmà, i amb els mateixos drets dins l'esquema de la comunitat, un habitant d'Espanya com un de la Península Aràbiga, hagi nascut de pares musulmans o hagi elegit l'Islam com a camí.

ELS CINC PILARS DE L'ISLAM

Els cinc pilars de l'Islam constitueixen el marc de la vida musulmana i són: la fe, l'oració, l'almoina, el dejuni i el pelegrinatge a la Meca per als que puguin dur-la a terme.

- La declaració de la fe o **Shahada** és el testimoni de la fe islàmica en el qual es reconeix que no hi ha més divinitat que Déu i que Mahoma és el seu profeta, també serveix de fórmula ritual per a la conversió a l'Islam.
- L'oració o **Salat** és el nom que reben les oracions obligatòries que es resen cinc vegades al dia i que són un llaç directe entre el creient i Déu. Aquestes oracions contenen versicles de l'Alcorà i es resen en àrab, la llengua de la revelació; també es poden dirigir a Déu oracions personals en la pròpia llengua de qui resa. Les oracions han de ser precedides per ablucions purificadores.
- L'almoina legal o **Zakat**: la paraula zakat significa tant "purificació" com "creixement". El pagament del zakat purifica les ganàncies i les riqueses de l'individu ajudant a establir la justícia social i econòmica. És una espècie de delme constituït com un factor de solidaritat i unitat, que cada musulmà dona a títol privat o com a impost de beneficència destinat als pobres o a fins socials.

El profeta Muhammad va dir:

"Fins i tot sortir al retrobament del teu germà amb una cara somrient és caritat"

- El dejuni o **Saum**: Cada any durant el mes de Ramadà (novè mes del calendari lunar musulmà) els musulmans dejunen des de l'alba fins a la posta del sol, abstenint-se de menjar, beure, fumar i tenir relacions sexuals. Les persones majors, els malalts, els que estan de viatge, els nins fins a certa edat i les dones embarassades o en estat d'alletar els seus fills estan dispensats de fer el dejuni. En dejunar s'aconsegueix una major compassió cap als que pateixen fam a la vegada que s'aprofundeix en la vida espiritual. En el sopar diari rere la ruptura del dejuni es viuen moments de festa i d'unitat familiar. És un moment de solidaritat col·lectiva, instrucció religiosa i purificació espiritual.
- El pelegrinatge a la Meca o **Haÿÿ** és una obligació una vegada a la vida per als que des del punt de vista físic i econòmic poden efectuar-la. Els pelegrins vesteixen de forma senzilla i van a la recerca del perdó dels pecats.

ACTIVITAT: QUÈ ÉS L'ISLAM?

DESCRIPCIÓ

A partir de la lectura del text, han de destacar els trets característics que defineixen l'Islam i s'han d'apropar al coneixement respectuós dels seus principis fonamentals.

Han de realitzar un mosaic decoratiu inspirant-se en els motius àrabs.

OBJECTIUS

Aprofundir en el coneixement de l'Islam.

Prendre consciència dels valors que regeixen la vida i la convivència del poble musulmà.

Reconèixer les aportacions a la formació de la cultura occidental.

ASSIGNATURES

Llengua i Literatura, Ciències Socials, Tutoria, Ètica, Plàstica, Religió o la seva alternativa.

MATERIALS NECESSARIS

Fotocòpia del text
Ordinadors i accés a Internet
Imatges amb motius àrabs
Retoladors
Cartró
Contraxapat
Imants
Vernís, etc.

TEMPS

Aproximadament dues hores

DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT

Han de dialogar en grups per definir les següents paraules:

Islam

Mesquita

Alcorà

Musulmà

Al·là

S'ha de repartir el text «Què és l'Islam?» i han de contrastar la informació amb les seves definicions i afirmacions prèvies. Tenint en compte les dades que apareixen en el text han de contestar les preguntes següents:

- Quins aspectes han cridat més la vostra atenció?
- Quin pilar o pilars de l'Islam us han impressionat? Els vostres companys o companyes musulmans, segueixen al peu de la lletra aquestes normes? Són totalment practicants o no ho són gens?
- Quines semblances i diferències trobau respecte a la religió catòlica? I respecte a altres religions?
- Per què es diu que l'Islam és una civilització? Quines aportacions de l'Islam considereu importants? Per què?
- A quins llocs reconeixeu el llegat de l'Islam i les seves aportacions per a la formació de la nostra cultura (noms de ciutats, rius, idioma, costums...)?

Reunits en petits grups, comentau les conclusions a les que hagueu arribat.

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

Reflexionau:

«La idea de racisme dins dels musulmans és inacceptable, la valoració d'un home es realitza pel seu grau de pietat i no per la seva ètnia»

Què pensau sobre aquesta frase? Creis que hi pot haver racisme o discriminacions per causes distintes a l'ètnia, per exemple la religió? Creis que, envers els vostres companys i companyes musulmans, existeix qualche tipus de discriminació o de racisme?

Investigau:

Les aportacions de l'Islam en l'art, les característiques que el

defineixen. Podeu crear un panell amb les imatges i els textos o potser una exposició amb ajuda d'amigues i amics musulmans. A l'exposició hi podeu incloure música, menjar, etc.

Mosaic:

Realitzau petits mosaics amb motius àrabs, podeu inspirar-vos en els motius que apareixen en nombroses imatges d'aquesta cultura; començau per dibuixar-los sobre una superfície resistent com cartró gruixat o contraxapat, llavors podeu pintar-los amb retoladors, finalment els podeu envernissar o forrar amb plàstic adhesiu transparent. Si col·locau un imant per darrere pot servir-vos, per exemple, per col·locar notes en el frigorífic o una altra superfície metàl·lica.

AVALUACIÓ

Realitzar una exposició dels seus treballs d'investigació i dels mosaics creats a classe.

VARIANTS

Per a l'activitat de plàstica, poden utilitzar la tècnica de collage utilitzant paper xarol en lloc de retoladors.

V. EL PROFETA

El profeta Mahoma (*Muhammad*, que vol dir replè d'elogis, el molt alabat o el que alaba) va néixer a la Meca l'any 570, quan el Cristianisme no estava encara totalment establert a Europa. Degut al fet que els seus pares moriren quan era molt petit, un dels seus oncles, membre de la respectada tribu dels Quraysh, es va fer càrrec d'ell. A mida que anava creixent anava essent conegut per la seva generositat i sinceritat.

Mahoma posseïa una profunda natura religiosa. Tenia per costum meditar de tant en tant a la Cova de Hira, prop del cim de la Muntanya de la Llum (Yabal al-Nur) a les proximitats de la Meca. A l'edat de 40 anys, durant un dels seus retirs espirituals, va rebre la primera revelació de Déu a través de l'àngel Gabriel. El conjunt d'aquesta revelació, que va continuar durant 23 anys, es coneix amb el nom d'Alcorà.

Tan aviat com va començar a recitar les paraules que havia sentit de Gabriel i a predicar, ell i el seu petit grup de seguidors sofriren una amarga persecució, que va anar creixent de forma tan intensa que l'any 622 abandonaren la Meca per anar a Medina, a uns 416 quilòmetres al nord. Aquest fet, conegut com l'Hègira, constitueix el punt de partida del Calendari Islàmic.

Després d'alguns anys, el profeta i els seus seguidors pogueren tornar a la Meca, perdonaren els seus enemics i establiren de manera definitiva l'Islam. Abans que el Profeta morís a l'edat de 63 anys, la major part d'Aràbia era musulmana i, en els cent anys següents a la seva mort, l'Islam s'havia estès cap a la Península Ibèrica, a l'oest, i cap a Xina a l'est.

"... Abans de la predicació de Mahoma les tribus àrabs adoraven nombrosos déus, el panteó dels quals es trobava a la Meca. Un d'ells rebia el nom de Iah "déu", que en ser reconegut per Mahoma i la seva comunitat com a Déu únic, va rebre com a article predeterminat al- transformant el seu nom en Al·là "el Déu"..."

MAHOMA O MUHAMMAD

Mahoma prové de l'àrab, *Muhammad*, també transliterat a l'alfabet llatí com *Muhàmmad*, *Mohammad*, *Mohammed* i *Mahomet*, venerat pels musulmans com el darrer profeta de Déu. El seu nom complet és *Abu-l-Qàsim Muhàmmad ibn Abd-Allah ibn Abd-al-Muttàlib ibn Hàxim* (el mot *ibn* significa *fill de* i *abu* *pare de*). *Muhammad* prové de l'arrel del verb h-m-d: alabar, elogiar, lloar, enaltir, retribuir, agrair. I el seu significat és: replè d'elogis, el molt alabat o el que alaba.

La cultura musulmana té en gran reverència a Mahoma. Després d'esmentar o escriure el seu nom, o el d'un altre profeta, com Jesús o Moisès, un musulmà afegeix *La pau sia amb ell* o *Sal·là Al·lahu alayhi wa-sallam*. En llengües d'escriptura llatina, a vegades aquesta expressió s'indica simplement amb les inicials, de forma abreviada.

"En veritat, Al·là i els seus àngels beneeixen el Seu profeta! Oh, els qui teniu plena confiança! Beneïu també vosaltres a ell! I (sapigueu que) l'heu de saludar com cal!

(sura 33, ayât 56: etapa de Medina)

CRONOLOGIA DE LA VIDA DE MAHOMA

570	Naixement
576	Mor Mina, mare de Mahoma
578	Mor Abd al Muttalib, padrí de Mahoma
600	Matrimoni amb Jadîya
619	Mor la seva primera dona Jadîya
619	Mor el seu oncle i tutor Abû Talib
622	Hègira
630	Sotmetiment de la Meca
631	Primer pelegrinatge oficial a la Kaaba
632	Torna a Medina
632	Mor a Medina

ACTIVITAT: EL PROFETA

DESCRIPCIÓ

Prèviament a la lectura del text, s'ha de dialogar sobre el que coneixen del Profeta, si saben qui és, per què és important per als musulmans, etc. Realitzada la lectura s'han de destacar en el text els fets més significatius i s'han de formular les preguntes per al treball d'investigació.

OBJECTIUS

Familiaritzar l'alumnat amb la figura del profeta Mahoma. Valorar la seva importància en la comunitat musulmana.

ASSIGNATURES

Llengua i Literatura, Ciències Socials, Tutoria, Ètica, Plàstica, Religió o la seva alternativa.

MATERIALS NECESSARIS

Fotocòpia del text per a cada participant

TEMPS

Aproximadament tres hores

DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT

A qui anomenen El Profeta els musulmans? Han de fer una llista de les dades i fets que coneguin d'ell; després s'ha de repartir el text, l'han de llegir i subratllar les idees principals.

Han de contrastar les dades obtingudes amb els seus coneixements previs i han de plantejar preguntes per al seu treball d'investigació a classe.

Tenint en compte les dades que apareixen en el text han de contestar les següents preguntes:

- Quina importància té el profeta Mahoma per als musulmans?
- A quin(s) personatge(s) us recorda el Profeta?
- Quin significat té el seu nom?
- Per què creis que ell i els seus seguidors foren perseguits?
- Quins aspectes de la seva vida i la seva obra us agradaria conèixer?

Han de redactar unes 5 preguntes com a mínim i després cercar la informació necessària.

Per grups han de presentar el resultat de la seva investigació a la resta de la classe a través d'un esquema o un mapa conceptual.

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

Contestau:

- Creis que qualsevol persona del món pot avui en dia practicar la seva religió sense ser perseguida?
- En quines ocasions no és possible?

Cercau informació que us ajudi a respondre les preguntes plantejades en el treball inicial. Presentau les vostres conclusions amb un esquema o mapa conceptual.

Investigau:

- Què diu la Declaració Universal dels Drets Humans sobre la llibertat de culte?
- I la Constitució de l'Estat espanyol?

Reunits en petits grups, comentau les conclusions a les quals hagueu arribat.

AVALUACIÓ

Realitzar una petita investigació sobre el Profeta i presentar la informació obtinguda en un esquema, mapa conceptual, petita redacció, etc.

VARIANTS

Pot fer-se prèviament un exercici a manera de "pluja d'idees" perquè defineixin el terme "profeta" i posin alguns exemples.

VI. L'ALCORÀ

L'Alcorà (en àrab, *al-Qur'an*) és el text sagrat de l'Islam. El seu nom en àrab significa "recitació", "lectura recitada". A les seves pàgines es troba el conjunt de revelacions que Déu va fer al Profeta Mahoma (Muhammad) a través de l'àngel Gabriel (Yibrail).

Les revelacions es varen fer en àrab i, segons la creença musulmana, quan Mahoma les va proclamar als seus seguidors, aquests les memoritzaven o, en ocasions, les escrivien en fulles de palma o materials similars. Després de la mort de Mahoma l'any 632 d.C., els seus seguidors començaren a recuperar aquestes revelacions que, cap a l'any 650, foren a la fi recollides en una primera recopilació de l'Alcorà tal com és conegut en l'actualitat.

L'Alcorà està dividit en 114 capítols (sures), que es subdivideixen en passatges curts, cada un dels quals és un versicle (*ayat*). La paraula àrab "ayat" es tradueix sovint com a "versicle", però literalment significa "signe". Pel que fa a la seva extensió, l'Alcorà és similar al Nou Testament de la Bíblia cristiana. No està ordenat segons l'ordre cronològic en què es creu que va ser revelat a Mahoma, sinó segons l'amplitud dels capítols. Per norma general, aquests són més breus a mesura que s'avança cap al final del llibre. L'única excepció a aquesta regla és el primer sura, la *Fatiha* ("l'obertura"), que és relativament curt.

L'àrab en què està escrit l'Alcorà es distingeix de qualsevol de la resta de variants idiomàtiques. És una barreja de prosa i poesia sense mètrica. Amb una gramàtica i un vocabulari sovint difícils d'interpretar. Igual que passa en altres moltes escriptures sagrades, està subjecte a diferents interpretacions. La comprensió d'alguns passatges és difícil i, generalment, s'aprèn dins de la pròpia comunitat de fidels. L'Alcorà ha estat considerat l'exemple més perfecte de llengua àrab. A més, ja que entre els musulmans s'accepta el fet que Mahoma era analfabet, sempre s'ha tengut per miraculosa la perfecció d'aquesta obra, la qual cosa reafirmaria que l'Alcorà li va ser revelat al Profeta per l'àngel Gabriel.

El contingut consisteix, sobretot, en un conjunt de preceptes i recomanacions ètiques i morals, advertiments sobre l'arribada del darrer dia i del Judici Final, històries sobre profetes anteriors a Mahoma –menciona com els més importants a Adam, Abraham, Moisès i Jesús– i els pobles als que foren enviats, així com preceptes relatius a la religió i altres matèries socials com el matrimoni, el divorci o l'herència. El missatge, en essència, és que hi ha un sol Déu, Al·là, creador de totes les coses, que és l'únic a qui s'ha de servir practicant un culte i observant una conducta correcta. Al·là és sempre misericordiós i s'ha dirigit a la humanitat a través de diversos profetes enviats per Ell, però aquests foren rebutjats una i una altra vegada. Els temes generals de l'Alcorà i moltes de les seves històries il·lustratives comparteixen un fons comú amb la Bíblia hebrea i el Nou Testament, encara que normalment el seu desenvolupament és diferent.

Acceptat pels musulmans com la paraula de Déu en sentit literal, l'Alcorà és l'eix fonamental de la religió islàmica. És comparable, en aquest sentit, al paper que ocupa la Torà entre els jueus o el Nou Testament en la fe cristiana. L'obligatòria oració diària inclou la recitació d'alguns dels seus passatges i l'educació tradicional incloïa la seva memorització. A més, els musulmans el consideren una de les fonts principals de la llei islàmica o "sharia" (juntament amb la Sunna i el Hadiz).

ACTIVITAT: L'ALCORÀ

DESCRIPCIÓ

A partir de l'anàlisi del text, han d'identificar les seves característiques i comprendre el seu significat per als musulmans; han d'exposar les semblances i diferències que existeixen entre aquest llibre sagrat i la Bíblia. Finalment, es proposa que reflexionin sobre el diàleg i el respecte mutu.

OBJECTIUS

Aprofundir en el coneixement de l'islam i del seu llibre sagrat. Identificar les principals característiques de l'Alcorà i analitzar les semblances / diferències amb la Bíblia.

ASSIGNATURES

Llengua i Literatura, Ciències Socials, Tutoria, Ètica, Plàstica, Religió o la seva alternativa.

MATERIALS NECESSARIS

Fotocòpia del text per a cada participant
Retoladors

TEMPS

Aproximadament tres hores

DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT

Partint dels seus coneixements previs, han de preparar un quadre comparatiu entre la Bíblia i l'Alcorà. S'ha de repartir el text de l'«Alcorà» i analitzar el contingut tenint en compte els trets que l'assemblen o el diferencien de la Bíblia.

Han d'elaborar un nou quadre comparatiu o complementar l'anterior.

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

Contestau:

Tenint en compte les dades que apareixen en el text contestau les següents preguntes:

Quins aspectes han cridat més la vostra atenció?

Quin contingut té l'Alcorà?

Té alguna similitud amb la Bíblia?

Elaborau dues llistes amb els elements comuns i els diferenciadors existents entre els dos llibres sagrats.

Reunits en petits grups, comentau les conclusions a les quals hagueu arribat.

Reflexionau:

Creis que és possible una convivència harmònica entre les religions? Per què?

Què proposaríeu per aconseguir el diàleg i el respecte mutu?

Creis que dues persones de diferents creences religioses poden ser amigues? Per què? Quina és la vostra relació amb els companys o companyes musulmans/es?

Investigau:

Què és la Sharia?

Què és la Sunna?

Què és el Hadiz?

AVALUACIÓ

Elaborar un quadre comparatiu entre l'Alcorà i la Bíblia, considerant les semblances i diferències entre:

Llenguatge i estructura

Dogmes, ritus i litúrgies

VARIANTS

Es pot fer el treball en dos grups, uns centrarien l'anàlisi en les semblances i els altres en les diferències. Finalment exposarien les seves conclusions a tota la classe.

Si existeixen alumnes d'altres religions, o si el grup mostra interès es pot ampliar l'anàlisi a altres llibres sagrats (p.e.: la Torà).

Text de suport per al / la docent

LA BÍBLIA I L'ALCORÀ**ELS PERSONATGES**

- La Bíblia, l'Alcorà i el Nou Testament comparteixen els profetes Moisès, Abraham, Isaac i molts d'altres.
- Jesús és un profeta per a l'islamisme i és el Messies per al cristianisme.
- El Messies és Jesús per al cristianisme. Per a l'islamisme no hi ha més Messies que Mahoma, ni més revelació que la seva que tanca les dues anteriors de Moisès i Jesús.
- A l'Alcorà a Abraham se l'anomena com a primer musulmà, que va construir la Kaaba a la Meca. Els musulmans igual que els jueus remunten els seus llinatges a Abraham.
- Per als musulmans, Jesús no mor en una creu. Al·là el salva i se l'emporta al cel.

LLENGUATGE I ESTRUCTURA

- La Bíblia fou escrita en hebreu, el Nou Testament en grec i l'Alcorà fou revelat i escrit en àrab.
- La Bíblia és lectura. L'Alcorà és una recitació.
- El Nou Testament (excepte les cartes pastorals i la de Judes, del segle II) estava escrit en el segle I. Si foren Mateu, Marc, Lluc i Joan els qui redactaren els seus evangelis o foren només compiladors, o si és possible identificar els autors de la resta, és irre-

llevant per a la història del text. Els primers copistes del Nou Testament no volien fer literatura sinó transmetre un missatge.

- L'Alcorà fou redactat pels deixebles de Mahoma immediatament després de la seva mort l'any 633.
- La Bíblia està estructurada en llibres i capítols.
- L'Alcorà s'organitza en sures o capítols, composts per un nombre indeterminat de versos o versicles, de la veu àrab Ayat, que significa signe. Cada versicle o vers és un signe de la divinitat.
- Les sures s'ordenen de major a menor, menys la primera que és molt breu. Les més llargues són considerades com la revelació que Mahoma va rebre a Medina, són més discursives i estableixen normes de conducta. Les més curtes (la revelació que Mahoma rebé a la Meca) són exhortacions i definicions de la divinitat. Les sures estan ordenades pràcticament i no cronològicament.
- A l'Alcorà hi ha més descripcions del paradís que a la Bíblia. Els experts expliquen que això es deu al fet que l'islamisme entén el món real i la natura com a miracles de Déu, i ambdós formen el paradís a l'Alcorà.

DOGMES, RITUS I LITÚRGIES

- Només el cristianisme admet la Santíssima Trinitat
- La Verge Maria és acceptada pel Cristianisme i l'Islamisme com a figura important i venerada, però no accepten que concebís Jesús per obra i gràcia de l'Esperit Sant. Per a l'Islam és inacceptable que Déu es pugui reencarnar i no es pugui representar.
- Judaisme i Islamisme s'aglutinen al voltant d'un llibre sagrat; el Cristianisme, a més, s'aglutina al voltant d'una persona, Jesús.
- Els dogmes musulmans són més senzills que els cristians, però posseeixen més tabús alimenticis (no menjar carn de porc, vàlid per a musulmans i jueus, o no beure alcohol, vàlid només per als musulmans). El Cristianisme primitiu no té aquests tabús.
- Islamisme i Cristianisme posseeixen diferents litúrgies (el diumenge i el Ramadà).
- L'Islam té els seus imams, els seus mulàs i els seus muftís, els tres responsables més importants de l'ensenyament de l'Alcorà, així com els majors experts en el seu Dret Canònic.
- La usura està completament prohibida a l'Alcorà, cosa que no succeeix a la Bíblia, encara que sí en el Nou Testament.

(El País Semanal, 26 de maig de 2002)

VII. EL RAMADÀ

El Ramadà és el novè mes del calendari lunar islàmic i pot durar entre 29 i 30 dies. En el mes de dejuni o Ramadà es commemora la primera revelació d'Al·là al profeta Mahoma, posteriorment transcrita a l'Alcorà.

El dejú en el mes del Ramadà és un dels credos que s'exigeix a tots els musulmans que hagin arribat a la pubertat. Les dones que estiguin en el seu període menstrual o que no s'hagin recuperat encara del part retarden el dejuni fins que hagin remès aquestes circumstàncies especials. A més, els que estan malalts o de viatge poden optar per retardar el dejuni.

L'observació del Ramadà respon a un conjunt de valors simultàniament espirituals i socials. Per un costat, és el mes de la submissió i apropament a Déu; de la lluita contra els desitjos i passions, del compliment de les pregàries rituals i paciència enfront de les adversitats i proves que pugui deparar la vida. Per altre costat, és el mes de la caritat i atenció als sofriments dels menesterosos, del Zakat o almoina legal amb motiu de la festa de l'Aid el Fitr.

Es comença a dejunar des de l'alba fins a la posta del sol. Els musulmans deixen de menjar i de beure a la matinada. Durant el dia no està permès de menjar, beure o realitzar cap activitat sexual.

Durant el dejuni, els musulmans poden dur a terme els seus assumptes quotidians com de costum. No obstant, en els països islàmics es retallen dues hores diàries de la jornada laboral i s'altera la jornada per fer la feina més còmoda.

El dejuni es romp just després de la posta de sol prenent generalment dàtils i aigua o sucs, quan crida el muetzí. De tota manera, qualsevol menjar o beguda es pot emprar per rompre el dejuni. Després d'un breu descans, els musulmans van a la mesquita per a l'Oració de la nit, i després a una Oració Nocturna Especial.

Aquesta oració nocturna es practica després de l'Oració de la Nit habitual. Tradicionalment dirigeix l'oració un Recitador de l'Alcorà; si no està disponible, el musulmà que més se la sàpiga de memòria dirigeix l'oració i la recita. Es recita l'Alcorà per parts i en ordre correcte cada nit. Els musulmans que assisteixen amb regularitat a tals oracions tenen l'ocasió d'escoltar l'Alcorà sencer en tot un mes.

Segons la tradició, la revelació divina succeí exactament la nit del 27, denominada per l'Alcorà *Lailat al Kadr* o nit del destí. No obstant, no està del tot clar quan és la Nit del Destí. Alguns companys del Profeta es varen referir a la 27a nit del mes del Ramadà, però hi ha diverses dites que assenyalen les darreres nits de l'últim terç del mes del Ramadà. Nombrosos musulmans consideren que els esdeveniments de l'any es decideixen en el curs d'aquesta nit i pernocten en els terrats o patis de les seves cases resant i fent bones obres, amb l'esperança de rebre la seva recompensa.

En els països islàmics, el 27 del Ramadà és un dia de festa perquè la gent descansi de dia després de la nit de devoció. Es tanquen les escoles des del 27 del Ramadà fins el 2 del Desè Mes (5 o 6 dies) per poder observar la Nit del Destí en combinació amb el Final del Dejuni.

Era costum del Profeta Mahoma passar els darrers deu dies i nits del Ramadà recollit a la mesquita. Seguint el seu costum, es considera com a obligació de la comunitat que algunes persones es retirin a una mesquita de barri.

Els que estan de retir inverteixen el seu temps en diverses formes de Recordar a Déu, oferint oracions extraordinàries, recitant i estudiant l'Alcorà, estudiant les Tradicions del Profeta, repetint frases de lloances i glòria a Déu, convidant-se els uns i els altres a ser bondadosos obeïnt a Déu. Com no es permet sortir a la gent recollida en el Retir, excepte en cas de força major, es dorm a la mesquita i s'hi utilitzen les instal·lacions disponibles.

El menjar per a la gent que està recollida a la mesquita se l'enduen els seus familiars o la resta de la gent de la comunitat. El recolliment del Retir s'acaba amb la declaració d'albirament de la lluna o del final

del mes del Ramadà. Per a la gent molt ocupada es permet una versió abreujada del Retir per a una nit, un dia o uns quants dies.

Se celebra el final del mes del dejuni el primer dia del Desè Mes, el posterior al del Ramadà. Tradicionalment, el 29 del Ramadà després de la posta de sol la gent surt defora per veure el nou quart creixent lunar a l'horitzó occidental on es pon el sol. Si s'albira el quart creixent, es declaren el final del Ramadà i el Final del Dejuni. Si no s'albira el quart creixent, s'amplia el Ramadà en un dia.

El dia del Final del Dejuni, la gent es banya o es dutxa el dematí prest, berena, es posa la millor roba, es perfuma i es dirigeix al lloc de la congregació del Final del Dejuni. Seguint el costum del Profeta s'aconsella que els musulmans facin les oracions del Final del Dejuni a l'aire lliure. En els països islamistes amb clima càlid hi ha esplanades especials per a les oracions del Final del Dejuni. No obstant, a Europa, Nord-amèrica, i Austràlia els musulmans lloguen salons a centres de convencions o a grans hotels.

L'imam arriba a l'hora prevista, dirigeix les oracions i pronuncia un sermó. Al final del sermó la gent suplica, se saluda, s'abraça i es feliciten els uns als altres per haver fet feliçment el Ramadà, i es demana a Déu que accepti els esforços realitzats en obediència a Ell. Durant el dia, la gent es visita i els nins fins i tot reben regals. En alguns països es va al camp. A més, es poden organitzar festivitats del Final del Dejuni a la feina o en els clubs socials. Essencialment, el Final del Dejuni és un dia per donar gràcies a Déu i també per reunir-se els familiars i els amics.

ACTIVITAT: EL RAMADÀ

DESCRIPCIÓ

A partir de la lectura del text "El Ramadà", en el qual es descriu aquesta festivitat musulmana, s'ha d'aprofundir en el coneixement dels costums i tradicions culturals de l'Islam. Finalment, s'ha de proposar a l'alumnat que intercanviï vivències sobre el Ramadà, fomentant l'apropament respectuós a aquesta festivitat.

OBJECTIUS

Conscienciar i sensibilitzar l'alumnat sobre les festivitats religioses d'altres cultures.

Comprendre i valorar el significat del Ramadà.

ASSIGNATURES

Llengua i Literatura, Ciències Socials, Tutoria, Ètica, Plàstica, Religió o la seva alternativa.

MATERIALS NECESSARIS

Fotocòpia del text

TEMPS

Aproximadament tres hores

DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT

Han de dialogar sobre el Ramadà i el que coneixen d'aquesta festivitat musulmana. A continuació, han d'anotar en targetes els conceptes que van dient. Després han d'agrupar les que són semblants i elaborar una redacció grupal sobre aquesta festivitat.

S'ha de repartir el text d'«El Ramadà» per subratllar les idees principals i contrastar el contingut amb els seus coneixements previs. S'han de comentar els resultats i comprovar si els seus coneixements s'acostaven a la realitat o no.

Han de dialogar sobre les seves impressions del Ramadà. Si hi ha algun company o companya musulmana que vulgui compartir la seva experiència o la de la seva família seria molt enriquidor. Hi podrien intervenir els seus companys fent preguntes que ajudassin al coneixement i valoració de l'altra cultura.

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

• Contestau:

Tenint en compte les dades que apareixen en el text contestau les següents preguntes:

- Quins aspectes han cridat la vostra atenció?
- Creis que el Ramadà té alguna similitud amb alguna festa catòlica o d'una altra religió?
- Sabeu en quines dates del nostre calendari se celebrarà enguany el Ramadà?
- El dejuni també es contempla en el Cristianisme i el Judaisme. Saps de quina forma? En què s'assemblen i en què es diferencien del Ramadà? Saps si aquest dejuni es compleix al cent per cent en el cas del Cristianisme?
- Quina hauria de ser la nostra actitud amb les persones que celebren aquesta festivitat? Per què?

Reunits en petits grups, comentau les conclusions a les quals hagueu arribat.

• Redactau

Un text sobre el que més us hagi impressionat del Ramadà.

AVALUACIÓ

Redactar un text sobre el Ramadà i comprometre's a tenir una actitud positiva i respectuosa amb aquesta festivitat a partir del coneixement de les seves motivacions.

VARIANTS

Poden fer-se acròstics amb la paraula Ramadà que contenguin la informació, valors i actituds que té aquesta festivitat.

R	ecolliment
A	_____
M	es
A	_____
D	ejuni
À	_____

VIII. L'ALIMENTACIÓ

Un aspecte que s'ha de tenir en compte a la base de l'alimentació islàmica és l'existència d'una sèrie de recomanacions sobre el beure i el menjar, provinents de la Sunna o Conducta del Sant Profeta de l'Islam, Muhammad, que foren transmeses pels savis de l'Islam.

- No s'ha de ser pròdig en matèria de menjar i beure.
- No mengeu res quan tengueu l'estómac ple.
- És Sunna rentar-se les mans i la boca abans i després dels menjars.
- És convenient dir Bismillah ("en el Nom de Déu") quan es posa el menjar a taula, i començar i acabar els menjars amb una mica de sal.
- Menjar amb els servents i asseguts en terra és Sunna.
- No mengeu quan està massa calent.
- Netejau-vos les dents després d'haver menjat.

El codi alimentari que observen els musulmans, encara que és molt més senzill que les lleis dietètiques seguides pels jueus i els primers cristians, prohibeix el consum de la carn de porc o qualsevol tipus de beguda alcohòlica. Tenir un menjar saludable i dur una vida sana es consideren dons i obligacions religioses.

El profeta va dir:

"Demana-li a Déu la certesa (de la Fe) i la salut; ja que, després de la certesa, ningú no rep un do millor que el de la salut!"

L'ISLAM I LA SEVA INFLUÈNCIA EN LA NOSTRA ALIMENTACIÓ

A Al-Andalus, l'enriquiment de la gastronomia popular es va deure en gran mesura a l'hàbil intercanvi de productes. Els cultius agrícoles de terres andaluses estaven al servei de les exportacions. A causa dels sistemes romans de reg introduïts pels àrabs a Al-Andalus es pogueren conèixer cultius com carxofes, mongetes, garrofes, pastanagues, "xirivies", alfals, albergínies, tots ells productes que gràcies a eines com el safareig, l'assut, la sínia, l'alcaduf, l'aljub o la sèquia pogueren ser coneguts a occident.

Es varen introduir nombrosos fruits d'altres llocs, com les figues que procedien de Constantinoble i posteriorment foren exportats a Orient; o els productes duits de Pèrsia i Iemen com la síndria, el meló del Jorasà i la magrana de Síria, que es converteixen en el símbol de riquesa fruitera de l'Espanya musulmana.

S'importaren cítrics de l'Àsia oriental com la llimona i la taronja, i amb les seves flors i suc es va experimentar en l'elaboració de perfums i essències amb gran èxit. Gràcies a aquest procés es va desenvolupar una exòtica varietat d'aranges.

Quant a la taronja, s'ha de dir que el seu nom a Portugal es va arabitzar *laranja* (en àrab *Naranġa* i en persa *Naranguí*) mentre que en àrab va adoptar el nom de *burtuqal* en referència a Portugal, degut al fet que allà la seva producció va ser gran i rica.

L'albergínia o *badinġana*, originària de l'Índia, es va difondre per la Mediterrània a través de l'Iran i aconseguí tal popularitat a Al-Andalus que els menjars amb molta gent i enrenou eren anomenats "berenjenales". També dugueren carxofes *jarshuf* i espàrrecs que eren usats per evitar les males olors de les carns; es cultivaven mongetes verdes, carabasses, cogombres, cebes, alls, pastanagues, naps, ravenisses, bledes (*as-silqa*) i espinacs (*isfa naj*).

Espècies duites de la Xina com la canyella, el safrà, el comí, el comí de prat, el gíngebre, el sèsam, el celiandre, la nou noscada i l'anís es produïren amb èxit i s'exportaren a Egipte i nord d'Àfrica. El pa, la sèmola i les sopes farinetes s'enriquiren amb cereals nous com el blat negre, el roig i el tunisià, contribuint així al desenvolupament de la gastronomia.

El sucre, sense desplaçar la mel del consum quotidià, es va utilitzar com edulcorant en l'elaboració de begudes, també es va utilitzar com

a conservant afegint-se a les fruites per elaborar conserves, ja que essent aquestes tan peribles, abundants i exquisides era la millor forma de donar-los utilitat i explotar els seus avantatges.

El terme cafè prové de la paraula àrab *kavhé*, i el seu consum és originari de la península aràbiga. Avui en dia el cafè es consumeix poc en el món islàmic essent més popular el te, ja sigui verd amb herba-sana com es consumeix a Marroc, o el te indi com a Turquia, Iran i Afganistan.

L'oli d'oliva va ser molt utilitzat a Al-Andalus en especial per preparar carns. Curiosament, les pastes, convertides avui en la base de l'alimentació italiana són d'origen barbaresc, així com les salixixes que ja eren bastant conegudes a Al-Andalus, encara que aquestes eren de xot.

UNA LLEGENDA DEL CAFÈ

Conta una història del segle VIII que un cameller d'Aràbia agobiat perquè cada vegada que es disposava a la lectura de l'Alcorà entrava en un son profund, va decidir provar uns petits fruits vermells que menjava el seu dromedari en veure l'efecte que produïen a l'animal. Va comprovar que aquests fruits, preparats com a infusió, l'ajudaven a mantenir-se despert. Amb el convenciment que aquest era un missatge diví va divulgar la notícia fins estendre-la per la península aràbiga i en especial a Mokha, ubicada a les voreres de la Mar Roja, on la seva forma de preparar el cafè es va fer tan cèlebre que fins i tot avui en dia, en aquest lloc, preparen una gran varietat de begudes amb cafè.

ACTIVITAT: L'ALIMENTACIÓ

DESCRIPCIÓ

A partir de la lectura dels textos, s'ha de valorar la influència de la civilització islàmica en la nostra alimentació. Finalment, s'ha de proposar l'elaboració d'un receptari de menjar tradicional que inclogui l'origen dels aliments i altres dades interessants.

OBJECTIUS

Aproximar-se als costums alimentaris d'altres cultures.
Conscienciar i sensibilitzar l'alumnat sobre la influència que han exercit en la nostra alimentació els productes provinents d'altres llocs.

ASSIGNATURES

Llengua i Literatura, Ciències Socials, Tutoria, Ètica, Plàstica, Religió o la seva alternativa.

MATERIALS NECESSARIS

Fotocòpia del text
Folis
Retoladors

TEMPS

Aproximadament tres hores.

DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT

Han de dialogar sobre els menjars típics de la seva regió, comunitat autònoma o país. També poden formar grups d'acord amb els seus menjars preferits o si saben preparar-los.

Es reparteix el text i han de subratllar amb vermell si es tracta d'un aliment que es consumeix amb freqüència a l'Estat espanyol –o si l'han menjat alguna vegada–, i amb verd si l'aliment no es coneix a l'Estat espanyol –o si el desconeixen o no l'han menjat. Han de comentar les seves impressions en grups:

- Quants aliments heu assenyalat en vermell?
- En el vostre menjar favorit és indispensable algun aliment dels que es mencionen en el text? Són realment "típics" els vostres menjars?

Han d'escriure receptes dels plats típics que coneguin.

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

Contestau:

Tenint en compte les dades que apareixen en el text contestau les següents preguntes:

- Quins aspectes han cridat la vostra atenció?
- Per què és tan important l'alimentació per als musulmans?
- Quins aliments i begudes no consumeixen per motius religiosos?
- Sabeu quines altres religions limiten el consum d'aliments?
- Quina és la vostra opinió al respecte?

Reunits en petits grups, comentau les conclusions a les quals hagueu arribat.

Redactau:

En grups de dos o tres, escriviu la recepta del vostre menjar típic favorit y després esbrinau l'origen dels aliments que són necessaris per preparar-la.

Recopilau les receptes de tota la classe i formau un petit receptari, afegiu-hi tota la informació que heu obtingut i algunes dades o llegendes interessants sobre l'origen d'alguns aliments. En acabar feis còpies per a tota la classe.

Reflexionau:

- 100.000 persones al dia moren de fam en el món. És el que l'ONU anomena "genocidi silenciós". Sabeu on es produeixen aquestes morts? Creis que es podrien evitar?
- El pressupost necessari per cobrir només les necessitats bàsiques de salut i nutrició a escala mundial seria de 78 milions d'euros. Creis que són molts de doblers?
- Pegau una ullada al següent quadre d'allò que es gasta en un any en determinats productes:

Cosmètics a EEUU	48 milions d'euros
Gelats a Europa	66 milions d'euros
Perfums a Europa i EEUU	72 milions d'euros
Aliment d'animals domèstics a Europa i EEUU	102 milions d'euros
Despesa militar en el món	4.687 milions d'euros

- Què en pensau ara?

Receptaris

A continuació, prepareu les cobertes per als vostres receptaris, heu de ser creatius en la presentació, podeu utilitzar diverses tècniques i no us oblideu de plastificar-les.

També hi podeu incloure altres il·lustracions i composicions gràfiques a l'interior a manera de collage; els encartaments dels supermercats us seran molt útils.

AVALUACIÓ

Redactar receptes de plats tradicionals i investigar la procedència de cada un dels aliments que són necessaris per a la seva elaboració.

VARIANTS

Es pot fer un festival gastronòmic convidant les famílies a tastar el que han preparat a classe, prèviament hauran d'explicar l'origen dels aliments que conformen cada recepta.

IX. TEXTOS DE LITERATURA ÀRAB

CONTES POPULARS

EL LLIT NO TÉ AMPLADA PER A QUATRE

Es va casar Yehà, després de la mort de la seva anterior dona, amb una viuda. A cada moment alabava la seva primera dona i recordava les seves bondats. També la viuda recordava constantment el seu anterior marit. Una nit estava Yehà ajagut damunt el llit descansant quan, de sobte, li va donar una forta empenta a la seva dona, tirant-la del llit en terra. En la caiguda ella es va rompre un braç. Al dia següent, va venir el seu pare a veure-la i ella li va contar el que li havia passat. Com que era un home assenyat, volgué saber amb exactitud el que havia passat i li va demanar a Yehà. Aquest li va contestar: "Bon senyor, li contaré el que ha passat i confii en la seva justa opinió. En el llit hi érem jo, i amb mi la meva primera dona, la qual cosa fan dos, més la meva dona actual, tres, i el seu anterior marit, quatre. Naturalment, un sol llit d'un pobre home com jo no té amplada per a quatre persones juntes. Com que ella dorm a un extrem del llit, ha caigut. Se'm pot imputar a mi la culpa?"

Conte de Yehà

ELS MENTIDERS

Eren dos mentiders que vivien cada un en llocs molt distints i llunyans. Una vegada que es trobaren, cada un va demanar a l'altre d'on venia. El que venia del Nord li va dir que venia del Sud:

- Com és aqueix món d'on vens?
- Està molt bé. És una terra tan fèrtil que cau un ou i no es romp. Hi ha tants d'animals que les dones no sabien on guardar la gran quantitat de mantega que obtenien. Decidiren posar-la de moment damunt de les "khaimes".

- I què feien quan sortia el sol?
- Vaig abandonar el lloc abans de la sortida del sol –va contestar el que venia del Sud, i aquest va demanar a la vegada:
- Com és el món del Nord, d'on vénis tu?
- Hi havia molta pluja, tanta que els camperols llauraven tota la terra i quan acabaren començaren a llaurar damunt les teulades.
- I com feien els solcs?
- Me'n vaig anar abans que els fessin –va concloure el del Nord.

Conte sahrauí

ALTRES TEXTOS

DE LA INFANTESA (*)

(...) Sona el timbre, s'obre la porta i una veu seriosa i respectable diu:

- Bon dia, senyora. Vostès tenen un nin en edad escolar, veritat? De tota manera, no s'ha presentat a l'escola, és perquè està malalt?
- No, senyor agent, no li passa res.
- És son pare a casa? Voldria parlar amb ell.
- És a la feina.
- Aleshores, per favor, senyora, li digui que demà ha de dur-lo a alguna de les escoles locals, i li digui que no hi ha més remei, perquè en aquest país, els nins de la seva edad no poden estar sense anar a l'escola.
- Jo li ho diré.
- Gràcies, senyora. Bon dia. (...)

No vaig dormir en tota la nit. L'escola! En aquella època ja havia passat jo moltes vegades per davant de l'escola, les reixes de ferro de la qual, el reixat tancat i la sòbria edificació em transmetien sensacions de por. De tota manera, em demanava estranyada què feien allà tant de temps. Tots deien que estaven aprenent. Però, què era aprendre? (...)

Quina llengua parlava aquella gent, senyor! No entenia ni una paraula, de què em serviria aleshores anar allà? (...) A l'escola em vaig assabentar d'una cosa que em va incomodar molt. Un diumenge vaig resar amb els meus companys, i quan vaig tornar a casa i li ho vaig contar a ma mare, se li va enfosquir el rostre i va dir que no em permetria participar en les oracions dels altres nins, als quals va anomenar cristians, mentre que a mi m'aplicava un altre nom, en el qual no vaig reparar fins al dia següent, quan va venir amb mi a l'escola per demanar-li a la directora que em dispensàs de l'oració... perquè no era cristià, sinó musulmà. Jo suposava que la directora s'oposaria al fet que faltàs a l'oració, ja que tots deien que era sagrada, però res d'això: va accedir a la petició de la meva mare considerant-la justificada i raonable.

Jo ja sabia que no era igual que aquella gent per la meva nacionalitat, això em feia mal. Doncs, per què no podia ser jo com tots els altres? Així que quan em vaig assabentar que també era distint d'ells per la meva religió –encara que jo no tenia ni idea de què era la religió– em vaig disgustar molt. I des d'aquell dia, quan la resta resaven, jo els esperava en el pati de l'escola. (...)

(*) *De la Infantesa*, és una novel·la autobiogràfica de l'escriptor marroquí Abdelmayid Benyrllún. En aquest text narra la seva infantesa a Manchester (Anglaterra).

FLAMENC

Flamenc...

Flamenc...

La taverna en penombra es desperta
en brollar la veu trista
com un raig d'or,
en tritllejar les castanyetes.
Jo, amb pena, assegut a un racó,
vaig juntant les meves llàgrimes.
Vaig juntant relíquies dels àrabs.

Nizar Qabbani 1955

ACTIVITAT: EL LLIT NO TÉ AMPLADA PER A QUATRE**DESCRIPCIÓ**

A partir de la lectura d'un conte popular, "El llit no té amplada per a quatre", s'ha de fer una anàlisi dels costums i valors que en ell es reflecteixen. Posteriorment, han de recopilar contes i poemes d'origen àrab i preparar una revista que inclogui il·lustracions, còmics, dades interessants, etc.

OBJECTIUS

Apropar l'alumnat als contes populars de la tradició àrab i motivar el seu interès per ells.

Analitzar el text i descobrir els valors que transmet.

Recopilar contes i poemes per preparar una revista de literatura àrab.

ASSIGNATURES

Llengua i Literatura, Tutoria, Ètica, Plàstica, Religió o la seva alternativa.

MATERIALS NECESSARIS

Fotocòpia del text per a cada participant.

Targetes amb preguntes.

Llibres de consulta i webs.

TEMPS

Aproximadament tres hores.

DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT

- S'ha de repartir el text "El llit no té amplada per a quatre", l'han de llegir en grups petits i després l'han de comentar. Han d'identificar les parts de la narració i reflexionar sobre els valors que transmet.
- Han de completar les següents frases:
El que més m'ha impressionat és ...
No m'agradaria viure com Yehà perquè...
Crec que Yehà és...
Crec que la viuda...

Crec que el sogre de Yehà...
Jo en el lloc de Yehà hauria...
Jo en el lloc de la viuda hauria...

- Han d'elaborar un còmic basat en la història de Yehà.
- Han d'investigar sobre literatura àrab i fer una recopilació dels textos que més els hagin agradat per fer una revista.

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

Contestau:

Tenint en compte les dades que apareixen en el text:

- Quins aspectes han cridat més la vostra atenció?
- Per què creis que la dona de Yehà li va contar a son pare el que li va passar a ella?
- Per què l'ancià va voler parlar amb Yehà? Quin era el tractament de Yehà amb el seu sogre? Creis que l'ancià el va creure? Per què?
- En quantes parts podem dividir la narració? Com acaba la història? Per què creis que passa això?
- Quina funció compleix aquest tipus de literatura?
- Quins autors àrabs coneixeu? Quines obres heu llegit? De quin gènere són?
- Coneixeu contes tradicionals de la cultura àrab? I d'altres cultures?

Reunits en petits grups, comentau les conclusions a les quals hagueu arribat.

Analitzau:

Quins valors trobau en aquest text?

Creis que homes i dones són considerats iguals en altres cultures? Per què?

Investigau:

Recopilau informació sobre autors àrabs i les seves obres més representatives; agrupau-los per gèneres, èpoques, etc. I

seleccionau alguns textos per elaborar una revista, hi podeu incloure dades, mapes, il·lustracions, etc. Quan la tengueu llista podeu fer còpies per a tota la classe. Els vostres companys o companyes àrabs coneixen aquests autors?

Una altra possibilitat és formar dos grups a la classe i fer dues revistes: una de poemes i una altra de contes.

Còmic:

Realitzau un còmic del conte de Yehà, podeu recrear la història si voleu: un nou final, un nou rol de participació dels personatges, un nou escenari, etc.

AVALUACIÓ

Completar les frases proposades sustentant les seves respostes. Proposar els temes i gèneres per al treball d'investigació.

VARIANTS

Pot fer-se una funció de Contacontes amb el material recopilat, també s'hi podrien incloure contes populars d'altres cultures.

X. ALGUNES INFLUÈNCIES DE LA CULTURA ÀRAB¹

HORT DEL REI

"Segons uns apunts dels llibres de la Procuració Reial, un tal Ahmed, esclau d'un argenter de Ciutat, aportava a l'Hort del Senyor Rei, en data de 1309, morgons de ceps per valor d'un sou i vuit diners. Al mateix temps, en aquell recinte, hi eren plantats tres poncimers, tres llimoneres, sis pruneres, dos tarongers, un llorer, un xiprer i semença d'espínacs, julivert, raves, cebes i lletugues. Tot plegat ens

dóna una idea de com podia ser aquell verger entre la Riera i el Palau de l'Almudaina, espai de fundació àrab, com bé indiquen altres documents. Així el *Liber Maioliquinus*, llarg poema èpic en llatí que narra la conquesta catalano-pisana de Mallorca, ens explica que fou el walí musulmà Nazaredeolus que edificà els murs sobre els quals s'aixecava i se sostenia, com encara avui, el Castell de l'Elmodenia o Almudaina, diminutiu àrab de Madinah, això és, ciutat menor. Els murs del sud eren batuts per la mar, però els de la part oest davallaven fins

a l'hort i el torrent. Aquella primitiva Riera rebia el nom "Exechin", amb els seus ponts, en aquestes altures, de la dita Mar de la Palanca, allà on la Riera es tornava Ria. Ens conta Mossèn Antoni Pons que un catedràtic de la Universitat de Heidelberg, quan va fer la crònica d'un viatge seu a Mallorca, deia que havia recollit, en els indrets secs de la zona, conquilles, cucs i cargolets dins la sorra petrificada, extrem que restaria ben confirmat quan el 1833, en els fonaments del Teatre Principal, fou trobada una casa de pescadors i una àncora. Però tornant a la vegetació de l'Hort del Rei, ningú millor que Fra Anselm Turmeda, altrament anomenat Abdallah El Mayurki, en convertir-se a l'islamisme, per a fer-nos la descripció poètica del principal hort de Ciutat a les seves *Cobles de la divisió del regne de Mallorca*.

1. Per fer aquest capítol hem utilitzat tres fragments de capítols del llibre *Palma i l'Islam. Ciutat passa a passa* de Miquel Ferrà i Martorell, editat per Miquel Font Editor a Palma el 2005.

En cell jardí los fruiters
eren de totes maneres,
dàtils, pomes, presseguers
codonys, albercocs, cireres,
massanes, prunes, peres,
taronges, poncis, llimons,
avellanes e lladons,
raïms, moscatell e figueres...

Sots los arbres són les flors,
qui re florint flore javen...

E aquí verets violers,
blaves, grogues e vermelles,
qui se'n pugen pels noguers
roses blanques e vermelles
e d'altres floretes belles
e flors de llis e clavells,
girofles, safrans novells,
e poms d'amor e mortelles..."

PALAU DE L'ALMUDAINA

"El rei Jaume II establia els "consols de la mar de la Ciutat del Regne de Mallorca", els quals es preocupaven de representar l'Estat insular per tal que altres caps de govern estrangers observassin el compliment de convenis i privilegis en el tema de les relacions comercials i, de vegades, judicials i diplomàtiques. Així, per exemple, el 1312, en el Palau de l'Almudaina era signat un tractat de pau entre el rei de Mallorca, Sanç I, i el rei de Bugia Boyhaia Abulechre. Segons aquell document, el sarraí es comprometia a permetre en el seu territori i altres ciutats del seu regne com Constantina o Giger, un consolat que disposàs d'església,

alfòndec, forn i taverna, per tal de poder gaudir de les "franquícies, llibertats i avantatges de costum". Hi havia altres consolats mallorquins a terres islàmiques, com Simó Abennasser que ho era de Sevilla, Pasqual Cirera de Granada, Pere Besanta de Túnis, Pere Vaquer de Mostaganem... No sé fins a quin punt, els diplomàtics musulmans d'arreu del nord d'Àfrica sabien que aquell alcàsser, el Palau o el Castell de l'Almudaina havia estat residència, durant centúries, dels seus germans de religió i ètnia. Els valís de Mallorca hi deixaren, efectivament, la seva petjada. És clar que, com tantes altres relíquies islàmiques, l'edifici hagué de patir nombroses reformes. Ja en temps de Jaume II de Mallorca es realitzaren importants obres d'ampliació i millora, com la capella gòtica amb portada romànica de Santa Anna. Anècdota curiosa és que durant l'estada en el castell de Joan I d'Aragó, a finals del segle XIV, s'hi donà, per ordre reial, habitatge a l'alquimista francès Lustrac, per tal que fabricàs or, segons les fórmules de la "pedra filosofal", de tradició musulmana. És clar que en aquell laboratori ni en cap altre, el pobre alquimista, no aconseguí el cobdiciat metall, essent castigat i perseguit pel successor del monarca, Martí l'Humà, que l'acusava de reiterada estafa. El recinte del palau, subjecte per quatre torres amb merlets, ens mostra, en principi, una esvelta lòggia ogival i finestres coronelles gairebé postromàniques. San Gabriel, l'Àngel de l'Almudaina, i el que apareix amb més freqüència a les escriptures coràniques, és obra de l'artista perpinyanès del segle XIV, Francesc Camprodon. De l'època àrab ens resten, però, la façana i passadís dels arquers i ballesters, just enfront de la façana catedralícia. Hi ha també diversos enteixinats mudèjars, un d'ells visible des de l'Hort del Rei, i que representen "el dia i la nit" o fan dibuix d'escacs; algunes peces de desguàs amb formes zoomòrfiques o geomètriques que aparegueren en el decurs de les darreres restauracions, i com diu Josep Pla, un lleó de marbre blanc d'arrambador d'escala anterior a la Conquesta."

ELS BANYS DE CAN SERRA

"L'any 1302, segons consta documentalment, les monges del Convent de Santa Clara compraren a Guillem de Montsó una propietat amb jardí i cases que limitaven amb el monestir i que la posseïa com a bé adquirit en la conquesta de Mallorca, i on el propietari anterior hi tenia els seus banys que podrien esser públics o privats,

extrem que ignoram. Després, la Sala de Banys anà canviant de mans i així arribà al senyor Miquel Serra i Dameto, doctor en ambdós drets i en teologia, canonge de la Seu i cavaller de l'orde de Sant Joan de Jerusalem, que és qui donà nom al carrer, la seva actual denominació. Aquests curiosos banys, als que podem accedir per un jardí que té la seva entrada pel carreró de Serra, número 7, tenen la seva entrada per un portell neoàrab. L'il·lustre historiador i arabista Guillem Rosselló Bordoy és qui millor ha sabut descriure el petit monument del segle XII. Diu així: "La sala és de dimensions reduïdes però de proporcions esveltes i, també, d'una extraordinària bellesa malgrat un cert primitivisme en la seva construcció; adopta planta quadrada de 7,20 metres de costat, dividida en dues parts. La central és envoltada per dotze columnes que sostenen la cúpula. Les galeries laterals d'1,50 metres d'amplària per 3,50 d'altura constitueixen la part de menys interès. En els murs hi ha assenyalades dues obertures o portes. Cobreix aquestes galeries la volta de canó esmentada i, en els angles, són de veure arcs de ferradura que actuen a manera d'enllaç entre les parets i les columnes... La part més alta de la cúpula medeix 4,85 metres i les llucernes que s'hi presenten obertes mostren un revestiment de ceràmica comuna, que adopta formes corbades. Actualment, només la llucerna central conserva quelcom de la decoració primitiva..."

ACTIVITAT: ALGUNES INFLUÈNCIES DE LA CULTURA ÀRAB

DESCRIPCIÓ

A partir de la lectura dels tres textos anteriors, s'ha de preparar una sortida durant un matí per visitar l'Hort del Rei, el Palau de l'Almudaina i els Banys àrabs de Can Serra.

S'ha de parlar de l'estat de conservació actual dels tres llocs, la destinació actual que tenen i si coneixen altres restes dels àrabs.

OBJECTIUS

Conèixer les influències que han tengut els àrabs a la nostra cultura a través de la lectura dels textos i la visita.

Adquirir consciència de l'estat avançat en què es trobava la cultura àrab fa més de vuit segles.

ASSIGNATURES RELACIONADES

Llengua i Literatura, Ciències Socials, Ciències Naturals, Tutoria, Ètica, Religió o la seva alternativa.

MATERIALS NECESSARIS

Fotocòpia dels textos per a cada participant

Diccionaris

Màquina de fer fotos

Cartolines per fer murals

Retoladors

Ordinador

TEMPS

Un matí complet i tres hores de classe (una abans de fer la sortida i dues després d'haver-la feta).

DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT

S'han de repartir les fotocòpies dels textos, s'han de llegir i després s'ha d'explicar a la classe quins coneixements tenen dels tres llocs esmentats.

S'han de fer grups de tres o quatre alumnes per fer el treball en equip.

S'ha de fer la visita, s'ha d'observar de cada lloc el que diu el

text i s'han d'anotar les diferències, per exemple si n'hi ha de vegetació, si observen algun arbre o planta diferent als que hi havia segons els textos. Si no es pot entrar al Palau de l'Almudaina, s'ha de fer l'observació exterior des de diferents angles.

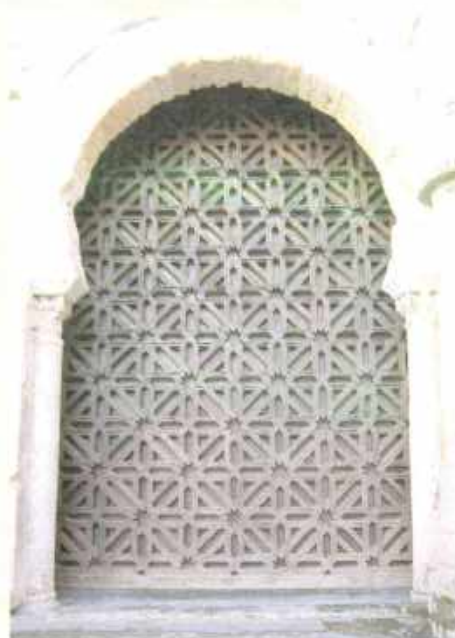
S'han de fer les fotos que es puguin dels tres llocs i que després serviran per il·lustrar un mural que farà cada grup. És suficient una màquina de fer fotos per grup.

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

S'ha de fer el mural amb ajuda de les fotografies i s'ha d'ampliar la informació dels tres llocs a partir de la visita realitzada i amb ajuda d'informació d'Internet.

El mural haurà de tenir les parts següents:

- una tercera part dedicada a cada lloc visitat.
- s'ha de retolar el nom i posar-hi fotografies.
- s'hi han de posar observacions fetes durant la visita a partir de les anotacions fetes.
- hi ha d'haver un apartat dedicat a l'ampliació feta a través de la recerca a Internet.
- s'hi ha d'afegir un comentari personal amb les impressions causades pels tres llocs visitats.

S'ha de fer un debat curt a partir de les opinions personals de l'alumnat sobre la cultura àrab, la seva importància i la influència sobre la nostra cultura.

AVALUACIÓ

Avaluar l'interès i l'atenció posada durant les visites.

Observar i analitzar el treball fet a cada mural.

Puntuar també les conclusions aportades al debat.

GLOSSARI

Al-Àndalus: Nom amb el qual els àrabs denominaren les terres hispàniques conquistades, independentment de quina fos la seva extensió geogràfica.

Alcorà: És el llibre sagrat de l'Islam i va ser revelat en llengua àrab per l'àngel Gabriel l'any 610 a Mahoma. A més de text religiós és text normatiu que regeix el comportament dels musulmans.

Allah: Nom àrab del Déu únic, no és un déu diferent al dels jueus o els cristians, és només la paraula àrab per denominar-lo.

Àrab (llengua): Llengua de l'Alcorà i dels àrabs.

Àrab (poble): Poble semític autòcton de la Península Aràbiga. Avui en dia s'aplica a tots els pobles la llengua materna dels quals és l'àrab, siguin o no musulmans.

Àrabs (països): Aquells en els quals es parla la llengua àrab i comparteixen un patrimoni històric i cultural comú.

Ayd el Kibir: Festa gran que consisteix en el ritual de tallar el coll a un be en commemoració del sacrifici d'Abraham.

Ayd el Seghir: Festa petita que serveix per marcar la fi del dejuni del Ramadà.

Califa: De l'àrab "jalifa", que significa successor. És el successor del Profeta com a guia espiritual de la comunitat musulmana i cap temporal de l'Estat islàmic.

Fatwa: Dictamen o informe emès per un expert en el fiqh o dret canònic musulmà.

Hadiz: Significa "relat", "notícia". Es tracta de tradicions que recullen actes, paraules, reflexions o comportaments del Profeta.

Hadj: Pelegrinació a la Meca, que per a les persones musulmanes és un dels cinc preceptes fonamentals de l'Islam.

Halal: Significa "lícit". S'atribueix a tot allò que permet fer la llei islàmica. S'aplica també a tot el que es pot menjar i beure.

Hègira: De l'àrab "hira". Emigració del Profeta de la Meca a Medina l'any 622. És el punt de partida de l'era musulmana.

Kaaba: Gran estructura quadrada coberta d'una tela negra que ocupa el centre de la gran mesquita de la Meca. Un dels seus cantons acull la "pedra negra". La Kaaba constitueix el punt cardinal cap a on dirigeixen les seves oracions tots els musulmans del món.

Magrib: En àrab significa "occident". Es coneix com a Magrib la regió del món àrab que engloba els països situats geogràficament més a l'oest: Marroc, Algèria, Tunísia, Mauritània i Líbia.

Mahoma: Denominació en castellà de Muhammad, profeta de l'Islam.

Mashreq: Significa "orient" en àrab. Es coneix com a Mashreq la regió del món àrab que engloba els països situats geogràficament més a l'est: Egipte i tots els del Pròxim Orient.

Meca, la: Centre espiritual del món islàmic que té un enorme valor simbòlic per als musulmans per haver estat el lloc de naixement de Muhammad i on aquest va rebre la revelació, la Meca és el lloc de pelegrinatge de tots els musulmans.

Morisc: Prové de "moro" amb una terminació que indica diminutiu o derivació adjectival, utilitzada moltes vegades amb sentit despectiu. Són moriscs els musulmans hispànics obligats a batejar-se i a ser cristians en la societat espanyola dels segles XVI i XVII.

Moro: Prové del llatí "maurus", i en l'època romana designava els habitants de les províncies romanes de la Mauritania Caesariensis ("Cherchel"-Algèria), Mauritània tingitana (Tànger-Marroc) i del Magrib central i occidental actual (zones costeres de Marroc i de gairebé tota Algèria). Entre els segles XI i XIII, i només a Al-Andalus, es denominarà així a tot allò no cristià. També es va generalitzar de manera despectiva principalment en el període colonial espanyol a Marroc.

Mossàrab: De l'àrab mustarib, "qui està arabitzat". Cristians que vivien a l'Espanya musulmana i que adoptaren l'estil de vida àrab.

Mudèjar: Musulmà peninsular originari d'Al-Andalus que, al llarg de l'Edat Mitjana, podia practicar la seva religió en la societat cristiana abans de les conversions forçoses del segle XVI.

Semític: 1. Grup lingüístic parlat en una extensa regió d'Àfrica del Nord i Àsia sud-occidental al qual pertanyen, entre altres llengües, l'arameu, l'hebreu i l'àrab. 2. Persona pertanyent a un dels pobles originaris d'Àsia Occidental, que segons la tradició descendeixen de Sem, fill de Noè.

Sharia: Llei islàmica emanada de dues fonts jurídiques –Alcorà i Sunna– que recull una sèrie de normes que marquen el bon comportament dels musulmans i el sistema de sancions davant l'incompliment d'aquestes.

Sunna: Tradició del Profeta expressada mitjançant les seves paraules i la seva vida.

Sunní: Partidari de l'ortodòxia musulmana, que observa escrupolosament les normes de la sunna, en contraposició als xiïtes, els jariy's, etc.

Sura: Capítols en els quals es divideix l'Alcorà. La sura està composta de versicles.

Xií o Xiïta: Seguidor de la branca o corrent musulmà que es va separar de la branca sunní amb motiu de la successió del tercer Califa de l'Islam, en donar suport a Alí Ibn Talib, gendre de Mahoma, enfront de Muawiya I.

BIBLIOGRAFIA

Al-Andalus y el Mediterráneo. Lunwerg Editors. Barcelona, 1995.

Países árabes y la Comunidad Europea. AECI. Madrid, 1995.

Cuentos árabes populares. IDEA. Madrid, 1945.

AL-MAYLISÍ, A. *Buenas costumbres y actitudes en el Islam*. Agreg. Cultural de l'Ambaixada de la República Islàmica de l'Iran. Madrid, 1996.

GALINDO, E. *Guía hispano-árabe*. Ed. Darek Nyumba. Madrid, 2001.

KHOURY, A. *Introducción a los fundamentos del Islam*. Herder. Barcelona, 1980.

LACOMBA VÁZQUEZ, J. *El Islam inmigrado*. Ministerio de Educación, Cultura y Deporte. Madrid, 2001.

LEWIS, B. *El mundo del Islam*. Destino. Barcelona, 1995.

LITVAK, L. *El jardín de Alá*. Editorial Don Quijote. 1985.

MARÍN, M. *Individuos y sociedad en Al-Andalus*. Editorial MAPFRE S.A., 1992.

MARTÍNEZ MONTÁLVEZ, P. *El reto del Islam*. Temas de Hoy, Madrid, 1997.

MARTÍNEZ MUÑOZ, G., VALLE SIMÓN, B. i LÓPEZ, M.A. *El Islam y el mundo árabe*. AECI. Madrid, 1996

MASTS, R. i VERNET, J. *Al-Andalus. El Islam en España*. Lunwerg Editors. Madrid, 1995.

MORALES, J. *El Islam*. Real P. Madrid, 2001.

NÚÑEZ, A. *La Alhambra de cerca*. Edilux. Granada, 2000.

PÀGINES WEB

Informe de les Nacions Unides per al Desenvolupament

<http://168.96.200.17/ar/E/Peters.htm>

Fundació Cultura Islàmica

<http://www.funci.org>

Enciclopedia Encarta Online

<http://www.encarta.msn.es>

Pàgina de l'Islam en espanyol

<http://www.webislam.com>

L'Islam a la xarxa

<http://www.aula-ee.com/webs/islam/carac2.htm>

<http://ca.wikipedia.org/wiki/Especial:Search?search=Islam&fulltext=Cerca>

Govern de les Illes Balears

Conselleria d'Educació i Cultura

Direcció General d'Ordenació, Innovació i Formació del Professorat

escola de formació
en mitjans didàctics

Govern de les Illes Balears

Conselleria d'Immigració i Cooperació

Direcció General de Cooperació

STEI-i
INTERSINDICAL